

Hoogleraar
Inge van Vijfeijken:

‘Schaf de verschillende tarieven in successiewet af’

- 6** Gunstige arbeidsmarkt
voor kandidaat-notarissen
- 12** Renovatie Boek 5 BW nodig
- 16** De Brauw Blackstone
Westbroek over
beursgang ABN AMRO

CIB Centraal InkoopBureau Dé kantoor specialist voor notarissen

Wat is er aan de hand in aktepapierland?

Sinds mei 2013 zijn de prijzen voor aktepapier met 30 - 40% gedaald.
Het CIB en Joh. Enschedé Amsterdam dingen naar uw gunst.
Hoe kan dat na 40 jaar stabiele en stijgende prijzen?

Aan het woord is Ewout van Haeften MBA, directeur van CIB Centraal InkoopBureau B.V.

Wat is CIB Centraal InkoopBureau voor een bedrijf?

"Het CIB is sinds 1937 het inkoopbureau van de VNG. Door deze achtergrond zijn we specialist in archiefmiddelen met focus op de Archiefregeling 2009. Om die reden koopt al meer dan 60% van de Nederlandse gemeenten hun NEN 2728 kopieerpapier in via de papierveilingen van het CIB. Sinds 2006 is het CIB verzelfstandigd. Dit heeft er toe geleid dat we nu ook onze expertise kunnen aanbieden aan notarissen. We bezoeken notariskantoren, hebben een notaris catalogus en een webshop."

specialist in archiefmiddelen

Verkocht u in 2006 ook al notarieel aktepapier?

"Ja, na onze verzelfstandiging waren we begonnen met de productie van eigen aktepapier. Kort daarna bood Joh. Enschedé mij aan aktepapier bij hen af te nemen met een eigen merknaam. Dat heb ik toen geaccepteerd, omdat dit mijn ingang betekende om de andere notaris specifieke- en archiefwet-artikelen aan te bieden zonder zware investeringen. Helaas moesten we hierdoor genoegen nemen met een zeer beperkte marge en was een deel van de notarismarkt voor ons verboden terrein. Ondanks dat, is het CIB al die jaren 5% voordeliger geweest."

Lukte het om een positie te verkrijgen in de notarismarkt?

"Zeker! In die zes jaar groeiden we behoorlijk en hadden we een marktaandeel in aktepapier van iets meer dan 20%. Daar waren we best trots op, gezien de beperkingen die ons werden opgelegd. Maar het begon wel te knellen."

Welke stap heeft u toen ondernomen?

5% voordeliger

"In 2013 heb ik de stoute schoenen aangetrokken en heb ik eigen notarieel aktepapier laten maken in een beveiligde papierfabriek, hetgeen ik vervolgens op de markt heb gebracht."

Hoe vergelijkt uw aktepapier zich tot dat van Joh. Enschedé Amsterdam?

"Het aktepapier van het CIB is hoogwaardiger door de hulp die wij hebben gekregen van experts uit identiteits- en documentfraude teams. Ons papier is 'optisch dood', zodat het niet oplicht onder Uv-licht. Zo herkennen document experts snel of er 'gerommeld' is in de tekst. Verder hebben we microteksten opgenomen in het document. Beide beveiligingskenmerken zijn gewenst wanneer het om een waarde document gaat. Tot slot is het aktepapier van het CIB altijd 5% voordeliger."

Wat gebeurde er toen het CIB dit eigen aktepapier op de markt bracht?

"Door de introductie van ons Eminent en Confident aktepapier met een lagere prijs, is er voor het eerst in de geschiedenis een neerwaartse prijsspiraal ontstaan. Hierdoor profiteren alle notarissen nu van een 30 - 40% lagere prijs voor aktepapier. En nog steeds garanderen we altijd zeker 5% voordeliger te zijn dan de concurrent. Zonder onze introductie in mei 2013 van eigen aktepapier hadden alle notarissen nog steeds de prijs van april 2013 betaald. Anno 2016 koopt 45% van de notariskantoren het aktepapier bij het CIB en we zijn trots op deze verdubbeling van ons marktaandeel in twee jaar tijd."

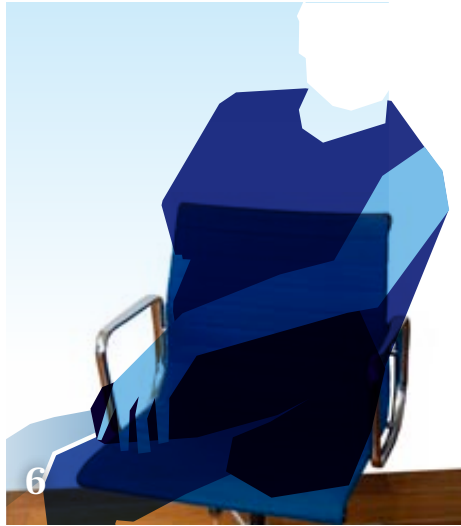
Zijn er nog andere voordelen?

"Indien u voor 14:00 uur bestelt, leveren we het aktepapier de volgende werkdag af. U heeft dus hoogwaardiger papier, voor een lagere prijs en met een snellere levering. Driemaal beter dus!"

hoogwaardig papier

Oordeel zelf en ga naar aktepapier.cib.nl of vraag een proefpakket aan via 079 36 38 400.

editie 1, februari 2016

6 Op zoek naar het schaap met de vijf poten

Al een tijd trekt het werk in het notariaat aan. Dit uit zich onder meer in vele vacatures voor kandidaat-notarissen. Voor goed opgeleide arbeidskrachten hebben kantoren veel over. Klinkt positief, maar kenners van de notariële markt waarschuwen. Deel 1 van een drieluik over de arbeidsmarkt voor kandidaat-notarissen.

10 Niet in elkaars vaarwater

Een advocaat, financieel planner, de bank; allemaal lijken zij zich tegenwoordig bezig te houden met schenken, erven, nalaten en estate planning. Terreinen waar ook het notariaat zich op bevindt. *Notariaat Magazine* sprak drie 'concurrenten' en wat blijkt? Allen willen zij niet in het vaarwater van de notaris komen.

20 'Schaf de verschillende tarieven in de successiewet af'

Hoogleraar belastingrecht Inge van Vijfeijken las de D66-resolutie 'Familie van nu' en geeft haar mening.

- 4 Nieuws
- 12 Peiling: Renovatie Boek 5 BW nodig
- 15 Column Nora van Oostrom-Streep
- 16 Beursgang ABN AMRO
- 19 Iconen: Lonneke Backelandt
- 22 Tuchtrecht uitgelicht:
De notaris als executeur
- 25 Kanocolumn
- 26 En verder: Anita van Straaten
- 28 Vragen staat vrij: pensioen
- 30 Specialisten
- 32 Column Jef Oomen
- 33 KNB-nieuws
- 36 Tuchtrecht
- 38 Personalia

*'D66 beoogt gelijkheid,
maar creëert het
tegenovergestelde'*

Op de cover

Hoogleraar belastingrecht
Inge van Vijfeijken reageert op p. 20
op D66-resolutie 'Familie van nu'.

Rechtters bezorgd over ontwikkelingen rechtspraak

RECHTSPRAAK

Een grote groep rechtters maakt zich zorgen over de ontwikkelingen in de rechtspraak. Dit blijkt uit een enquête die is opgesteld door rechtters van de Rechtbank Midden-Nederland. Aan het onderzoek werkten 852 van 2.450 rechtters en raadsheren mee. De resultaten van de enquête schetsen een beeld van een gebrek aan verbinding tussen de Raad voor de rechtspraak en de presidentenvergadering enerzijds en de rechtters anderzijds. Ook komt naar voren dat de kwaliteit in toenemende mate onder druk staat vanwege een te eenzijdige nadruk op efficiency en bedrijfsmatige sturing. De initiatiefnemers van de enquête pleiten voor het leggen van een fundament voor een inspirerende samenspraak tussen bestuurders en de medewerkers. ●

Groei tempo aantal woningverkoop en prijsstijgingen neemt af

ONROEREND GOED

ABN AMRO verwacht dat het aantal woningverkoop de komende jaren minder hard stijgt dan in 2015. Voor 2016 en 2017 voorspelt de bank een toename van het aantal verkopen van respectievelijk 5 procent en 2,5 procent. Het afgelopen jaar steeg het aantal verkochte woningen nog met 15 procent.

De bank stelt dat sinds het begin van de crisis in 2009 jaarlijks minder huizen zijn verkocht dan in de periode daarvoor. Wanneer vanaf 2009 gemiddeld evenveel bestaande woningen zouden zijn verkocht als in de periode ervoor, zouden er 400.000 meer transacties hebben plaatsgevonden. Ook de groei van de huizenprijzen neemt langzaam af. De stijging van de huizenprijs in 2016 zal met drie procent nog even hoog zijn als in 2015. In 2017 denkt ABN dat de stijging lager uitvalt vanwege een licht stijgende rente. ●

Kabinet zoekt knelpunten belastingstelsel

FISCAAL

Het kabinet vraagt brancheorganisaties, ondernemers en burgers voorstellen te doen voor praktische vereenvoudiging van het belastingstelsel. Hierbij kan worden gedacht aan het verduidelijken of schrappen van regels, het terugdringen van administratieve rompslomp en verbetering van de uitvoerbaarheid en handhaving voor de Belastingdienst. Het ministerie van Financiën zal de inzendingen beoordelen met het oog op het Belastingplan 2017. Voorstellen kunnen tot 15 februari schriftelijk worden aangeleverd bij het ministerie van Financiën. ●

Windesheim Flevoland start opleiding hbo-rechten

ONDERWIJS

Hogeschool Windesheim Flevoland in Almere start vanaf komend collegejaar – september 2016 – met de opleiding hbo-rechten. Met de vierjarige opleiding wil Windesheim inspelen op de vraag naar juristen met brede juridische kennis en praktische vaardigheden. Hbo-juristen houden zich bezig met het opstellen of aanpassen van contracten, regelingen en juridische dossiers. Ook verzamelen en analyseren ze juridische informatie, geven ze adviezen en bemiddelen ze bij of verbeteren ze juridische processen. In het bedrijfsleven zijn zij bijvoorbeeld inzetbaar als juridisch medewerker of adviseur bij de (semi)overheid. ●

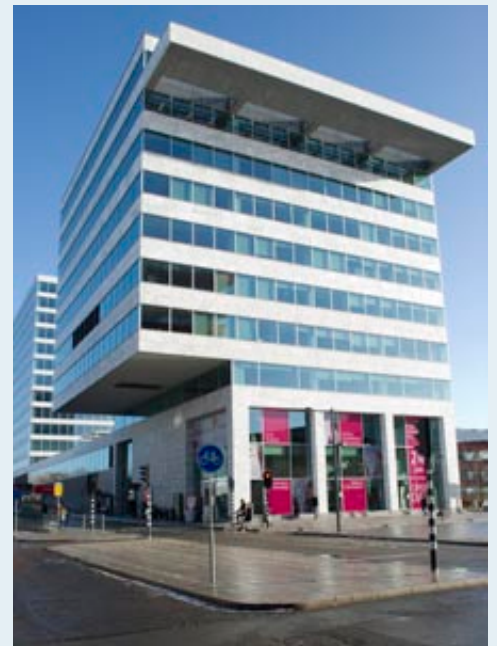

FOTO Monavid

“Vaak eet niet alleen jij een boterham van je onderneming, maar ook anderen.”

Hans Biesheuvel, voorzitter van Ondernemend Nederland, Algemeen Dagblad 19 januari 2016, over ondernemers die een levenstestament afsluiten.

'Mother of all archives'

Het archief van de Amsterdamse notariaten wordt voorgedragen voor een plaats op het *Memory of the World*-register van UNESCO. 'Het archief heeft een omvang en scope van wereldbetekenis', zegt **Pauline van den Heuvel**, projectleider Notarieel Archief bij het Stadsarchief Amsterdam. Dit jaar start het stadsarchief een project om alle notariële akten toegankelijk te maken: 'Alle Amsterdamse Akten'.

Waarom wordt het archief voorgedragen?

In het *Memory of the World*-register wordt documentair erfgoed van uitzonderlijke betekenis voor de wereld opgenomen. Het notarieel archief staat vanwege de gedetailleerde en betrouwbare informatie bekend als *Mother of all archives*. Het bevat een schat aan details over Amsterdammers en hun wereldwijde netwerken, testamenten van passanten die de oversteek naar de Nieuwe Wereld maakten, nog niet eerder aan het licht gekomen gegevens over de slaventransporten en alles over internationale handelscontacten.

Wat maakt dit archief zo bijzonder?

De omvang – zo'n 3,5 kilometer – en de onderwerpen die in het archief begraven liggen. Maar vooral omdat het grotendeels onontgonnen terrein is. Er is nog veel nieuws te ontdekken over de geschiedenis van Amsterdam en iedereen die er ooit deel van uitmaakte. In 2017 wordt bekend of het archief een plek krijgt in het UNESCO-register.

Wat houdt het project 'Alle Amsterdamse Akten' in?

Het archief telt meer dan 30.000 protocollen. Met het project 'Alle Amsterdamse Akten' willen we de inhoud tot op het niveau van de akten doorzoekbaar maken. De datering, het type akte en de voorkomende persoonsnamen worden door vrijwilligers ingevoerd. Iedereen kan daarna de gedigitaliseerde akten bekijken. Eerste stap in het traject is volledige digitalisering, naar schatting 15 tot 20 miljoen scans.

Wie werken er mee aan dit project?

Studenten en vrijwilligers via VeleHanden.nl, een crowdsourcingplatform dat op initiatief van het Stadsarchief Amsterdam is ontwikkeld. Het is een monsterklus die alleen kan worden geklaard met vereende krachten, zowel fysiek als financieel. Iedereen kan meedoen: kenners van oud schrift, maar ook mensen zonder voorkennis. We hopen in de tweede helft van 2016 van start te gaan. Het project is te volgen via www.amsterdam.nl/stadsarchief.

Wetsvoorstel Tucht en toezicht naar Eerste Kamer

AMBT

De Tweede Kamer heeft het wetsvoorstel Doorberekening kosten tucht en toezicht aan juridische beroepen goedgekeurd. De Eerste Kamer zal zich nu over het wetsvoorstel buigen. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) zal haar lobby tegen het wetsvoorstel in de Eerste Kamer voortzetten.

Met het aannemen van het wetsvoorstel werd de door de SP ingediende motie om het wetsvoorstel van tafel te krijgen, verworpen. Ook de uitzondering voor de deurwaarders, bepleit door D66, haalde het niet. Het voorstel van de PvdA en VVD om de beroepsorganisaties een grondslag te geven om bij verordening de kosten voor toezicht en tuchtrechtspraak door te berekenen aan hun leden, werd wel aangenomen.

LOBBY KNB

De KNB wil de Eerste Kamer overtuigen de doorberekening van de kosten van tucht en toezicht op het notariaat tegen te houden. KNB-voorzitter Jef Oomen: 'Wij blijven ons verzetten tegen deze doorberekening, aangezien hiermee het belang en het rechtsstatelijke karakter van ons ambt niet wordt onderkend. Het kan niet zo zijn dat in het kader van een door het ministerie van Veiligheid en Justitie al ingeboekte ordinare bezuinigingsmaatregel met oneigenlijke argumenten de cliënten van de notaris de dupe worden van falend overheidsbeleid.' ●

Ondertussen op Twitter

#Socialmedia

Het wetsvoorstel houdt ook op Twitter de gemoederen bezig. Minister Van der Steur is blij met de steun voor het wetsvoorstel.

De Nederlandse Orde van Advocaten is, net als de KNB, fel tegen de doorberekening van tucht en toezicht.

Ard van der Steur @ardvandersteur Minister Veiligheid en Justitie
Blij met brede steun Kamer voor wetsvoorstellen doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen en gerechtsdeurwaarders.

NOvA @advocatenorde Nederlandse Orde van Advocaten
Ernstige principiële bezwaren NOvA tegen wetsvoorstel Doorberekening kosten toezicht en tuchtrecht juridische beroepen

Advocaatblad @Advocaatblad maandblad voor advocatuur
NOvA zal bezwaren wetsvoorstel doorberekenen kosten tuchtrechter voorleggen aan Eerste Kamer.

*Gunstige arbeidsmarkt
voor kandidaat-notarissen*

Op zoek naar het schaap met de vijf poten

Al een tijd trekt het werk in het notariaat aan. Dit uit zich onder meer in vele vacatures voor kandidaat-notarissen. Voor goed opgeleide arbeidskrachten hebben kantoren veel over. Klinkt positief, maar kenners van de notariële markt waarschuwen. Deel 1 van een drieluik over de arbeidsmarkt voor kandidaat-notarissen.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog/Okapi

Het notariële werk zit in de lift. In 2015 werden er ruim 100.000 akten meer gepasseerd dan in het jaar daarvoor. Branche-updates van banken en het Economisch Bureau Nederland verwachten ook voor 2016 een lichte volume-groei voor het notariaat in alle sectoren. 'De markt trekt het meest aan in de Randstad en verspreidt zich vandaar als een olievlek over het land', zegt Wilbert Raat. Zijn bemiddelingsbureau Raat Notariaat Personeelsadvies bemiddelt uitsluitend in notariële functies, waardoor hij alle vacatures ziet en deels ook invult. 'In vrijwel elke regio lijkt het werk aan te trekken. West-Brabant doet het goed. In Noord-Nederland gaat het wat minder, net als in Zeeland, Limburg en het oosten van het land. De vraag van grote en kleine kantoren is het grootst naar kano's.' Hoe groot die vraag

‘Nu het werk aantrekt, valt men terug in oude fouten en zoekt iedereen meteen weer naar diezelfde medewerkers’

exact is, valt lastig te zeggen. Want al gaat het beter, de situatie is nog lang niet vergelijkbaar met vóór de crisis, constateren kenners van de notariële markt.

MASTERCLASSES

‘In deze *war for talent* gaat het erom het juiste talent aan ons te binden’, zegt Dorothee Vreede, Hoofd Recruitment bij NautaDutilh. ‘Het liefst willen wij starters – direct van de universiteit – om hen zelf op te leiden, alleen kost het tegenwoordig meer tijd hen te vinden. Niet veel masterstudenten studeren notarieel recht en kiezen ook nog voor het specialisme vastgoed- of ondernemingsrecht.’

Om studenten te interesseren voor een loopbaan bij NautaDutilh organiseert Vreede met haar team daarom evenementen en masterclasses. Studenten kunnen zich opgeven voor een introductie in het kantoor van twee dagen waarbij ze zich bezighouden met *real life cases*. Er worden stages geregeld, waarbij de stagiair na een maand kan ruilen van vastgoed- naar ondernemingsrecht en andersom. Voor een enkeling is zelfs een stage op het kantoor in New York weggelegd. Recruiters staan op banenmarkten, houden lezingen en geven kantoorpresentaties. Het afgelopen jaar waren studenten zelfs welkom op het jaarlijkse Nautadiner voor het Notariaat.

GEWILDE CATEGORIE

Dat de vraag groot is, merkt ook Sjoerd Buijn. Om de twee maanden wordt hij weer benaderd door een headhunter die hem polst voor een functie bij een ander kantoor. Buijn behoort tot de gewilde categorie ‘zeer ervaren kano’s’.

Riant voor de crisis studeerde hij af en werd in 2006 aangenomen bij Stibbe, waar hij specialist is in grote internationale ondernemingsrechtstransacties. ‘Ik heb weleens een overstap overwogen, maar daar is het bij gebleven. Volgens mij is er geen kantoor waar ik het zo naar mijn zin zou kunnen krijgen als hier.’ Klopt, ook wij benaderen goede kandidaten actief, bevestigt headhunter Hielke Bruin van Voxius. Zijn kantoor is een headhunter voor ervaren juridische functies in de advocatuur, het notariaat en voor ondernemingen. ‘Als een functie moet worden ingevuld, kloppen klanten bij ons aan en begint onze speurtocht.’ ‘Maar’, voegt hij hier onmiddellijk aan toe, ‘het heeft geen zin mensen zomaar los te weken. Iemand moet een intrinsieke behoefte hebben aan een andere baan.’ Voor het notariaat zoekt hij momenteel vooral kano’s met minimaal drie jaar ervaring. ‘Onze klanten willen altijd het schaap met de vijf poten en daar moet je als jurist toch eerst een *track record* voor opbouwen.’ Senioren met tien jaar ervaring weet hij wel te vinden. ‘Maar goede kandidaten met drie tot vijf jaar werkervaring die bereid zijn een stap te maken, zijn er gewoon niet. Tijdens de crisis stopten studenten met hun studie notarieel recht en switchten naar een ander specialisme. Dat leidt nu tot een kaalslag.’

TEKORT

Wie nu afstudeert in notarieel recht vindt direct een baan, zeker in de Randstad, zeggen alle deskundigen. Maar na deze lichter droogt het op. Organisaties die de ontwikkelingen in het notariaat op de voet volgen, voorspellen in de

nabije toekomst een groter tekort. Ondertussen stijgt de vraag naar ervaren kano’s met een specialisme in het ondernemings- of vastgoedrecht en kandidaten met een waarnemingsbevoegdheid. Sommige notarissen staan ervoor open om oudgedienden weer in dienst te nemen die tijdens de crisis werden ontslagen, maar van die groep wil lang niet iedereen terug. Bovendien geldt sinds 1 juli 2014 de regel dat een kandidaat-notaris die tot waarnemer benoemd wil worden in het voorafgaande jaar gemiddeld minimaal 21 uur per week gewerkt moet hebben. Deze wetwijziging werd ingesteld om de kwaliteit van het werk te verhogen, maar werkt niet enthousiasmerend.

KEUZE

De werkgever heeft het niet meer voor het uitkiezen, zegt Erwin Bouwman van Legal People, een van de grootste bureaus in Nederland die bemiddelen in juridische functies. ‘Hij moet zijn kantoor zo aantrekkelijk maken dat werknemers graag bij hem willen komen werken én blijven. Want kandidaten gooien hoge ogen in het notariaat, maar kunnen ook een mooie rol spelen in het bedrijfsleven en bij de overheid.’ Ook NautaDutilh investeert veel in de tevredenheid van zijn werknemers. Vreede: ‘De huidige generatie is zelfbewust en wil zich blijven ontwikkelen. Aan die wens komen wij tegemoet, onder andere door te investeren in opleidingen die passen bij de fase van de loopbaan en individuele behoefte.’

Accountancy is ons vak het Notariaat ons specialisme

BNA Bureau Notariaat & Advocatuur richt zich als accountants- en belastingadvieskantoor specifiek op de juridische vrije beroepsbeoefenaar in het Notariaat en de Advocatuur.

Wij zijn als geen ander op de hoogte van zowel landelijke als regionale ontwikkelingen in de branche. Wij stellen periodiek, zowel per kwartaal als per jaar, een uitgebreide bedrijfsvergelijking op.

Wij kunnen veel meer voor u betekenen dan alleen de reguliere accountancy-diensten als financiële administratie, jaarrekening, fiscale aangiften en salaris-administratie. Door onze specifieke kennis van de juridische sector zijn wij een volwaardig partner voor onze klanten en kunnen wij altijd scherp adviseren. Doe de Quickscan op onze website.

Uw persoonlijke Adviseur

Oude Utrechtseweg 28, 3743 KN Baarn
Email: info@bna-lodder.com

Postbus 1008, 3740 BA Baarn
<http://www.denotarispraktijk.nl>

Telefoon: 035 693 6444
Twitter: @BNAaccountants

**Een volgende stap?
Maak de juiste keuze!**

www.raatcoaching.nl

www.raatnotariaat.nl

Rianne Raat
Raat notariaat coaching
info@raatcoaching.nl
(055 5762669 / 0654201289)

**Op zoek naar
de juiste collega?**

**Plaats uw vacature in
Notariaat Magazine.**

Wilt u meer weten?
Vraag onze media-adviseur Marieke van Wezel:
☎ (070) 378 0705 ✉ m.v.wezel@sdu.nl

Meer informatie op sduadverteren.nl

Sdu oprecht
de beste
keuze

SPANJE SPECIALIST in:
SUCCESSIE-AANGIFTE en AFWIKKELING
van NALATENSCHAPPEN, TESTAMENTEN,
ESTATE-PLANNING,
ADVIES BIJ AAN- en VERKOOP O.G.

 servitur sl

Bezoekadres:

Edificio SERVITUR
(El Planet 7)
Ctra. de Finestrat
(rotonde kruising CV758 en CV70)
03502 BENIDORM (Alicante)

Correspondentie adres:

Apartado de correos 216
03508 BENIDORM
(Alicante) Spanje

Telefoon: (+34) 96 585 0891
Telefax: (+34) 96 586 6988
E-mail: servitur@servitur.es
Internet: www.servitur.eu

Dit maatwerk levert alle betrokkenen uiteindelijk veel op.'

De niet-tevrede kano is op dit moment de groep die actief wordt benaderd door headhunters en via netwerken, stelt Raat. 'Tijdens de crisis bleven zij zitten waar zij zaten en waren bereid harder te werken tegen minder salaris. Om hun baan niet te verliezen, accepteerden ze langere reistijden, weinig perspectief en soms ook een niet goed geleid kantoor. De notaris die de afgelopen jaren nauwelijks oog had voor HR en weinig investeerde in efficiënte werkprocessen en personeelsbeleid, breekt dit nu op. Want de kano die denkt aan overstappen, heeft veel keuze.' Hij bespeurt een grote behoefte van kano's om te sparren over het vervolg van hun loopbaan. 'Maak ik de juiste keuze?' en: 'Sluit deze carrièrestap aan bij wat ik echt wil?', zijn vragen die zij hem vaak stellen.

PERSONEELSBELEID

Raat voorziet dat notarisklerken steeds vaker zullen worden ingeschakeld voor klussen die voorheen door kano's werden gedaan. Het verbaast hem hoe weinig interesse het notariaat heeft in hbo-juristen. 'Ik moet echt moeite doen ze te plaatsen.' Regelmatig adviseert hij zijn klanten: personeelsbeleid en het verbeteren van bedrijfsprocessen leiden tot een andere werklastverdeling, waardoor je de klussen kunt klaren met een hbo-jurist. Dat veel kantoren medewerkers willen met hetzelfde zoekprofiel, verbaast headhunter en bemiddelaars. Bouwman: 'Het notariaat heeft net een enorme crisis achter de rug maar nu de markt weer iets aantrekt, wil iedereen hetzelfde als voor 2008. Het lijken vastgeroeste ideeën: iedereen wil die jonge academische kano, want in de carrièreopbouw van een kantoor hoort dat nou eenmaal zo.' Ondanks twee vacatures springt Westvest Notarissen in Delft hier anders mee om, merkt notaris Marijke Loof op. Haar kantoor kijkt niet alleen naar academici. 'Wij staan open voor alternatieven en maken al tijden gebruik

van hbo-juristen. Daarvan lopen er vier stage en zijn er drie in dienst. Deze praktijkgerichte doeners kunnen wij goed gebruiken. Vroeger had je de klerk, nu is er de hbo-jurist. Wij zoeken creatieve oplossingen en grijpen onverwachte mogelijkheden aan.' Zo heeft haar kantoor al jaren een oud-notaris in dienst en ook meldde zich onverwacht een algemeen jurist. 'Daar waren wij niet naar op zoek, maar het bevalt fantastisch.'

Headhunter Bruin: 'Enkele grote kantoren lopen voorop in de flexibilisering van inzet van hun professionals. Op ad-hocbasis zet men ervaren (notariële) interim-juristen in, die voor een relatief laag inkooptarief (zo'n 100 tot 150 euro per uur) hoogwaardig juridisch werk verrichten. Kleinere kantoren zouden, desnoods in onderlinge samenwerking, zo iets ook kunnen proberen met hbo-juristen. Het volume aan notariële vragen neemt toe en daarmee de behoefte aan middenkader.'

OUDE FOUTEN

Deskundigen waarschuwen: de omzet mag dan stijgen, toch zullen notarissen moeten blijven investeren in hun dienstverlening. Veel werkzaamheden kunnen worden gedigitaliseerd en bedrijfsprocessen moeten efficiënter. Want de onderlinge concurrentie blijft groot en ook partijen buiten het notariaat bieden goedkoop notariële diensten aan. De particuliere en zakelijke klant oriënteert zich steeds vaker online en beschouwt veel werkzaamheden als standaardproducten waarvoor hij niet te veel wil betalen.

Bruin: 'Na 2008 viel veel notariële omzet weg, moesten de kosten drastisch omlaag en verloren veel mensen hun baan omdat de

kantoren in hun businessmodel onvoldoende voorbereid waren op de crisis. Nu het werk aantrekt, valt men terug in oude fouten en zoekt iedereen meteen weer naar diezelfde medewerkers, die bij voorkeur zestig uur per week willen werken. Sommigen roepen zelfs opgelucht dat de crisis voorbij is en alles alleen maar beter wordt. Maar China hoeft maar onderuit te gaan of we zitten in de volgende crisis.' ■

Ontwikkeling ledenaantallen

Medio 2014 stonden er 1.619 kandidaat-notarissen ingeschreven bij de KNB, een laagterecord. Aan het begin van de crisis – eind 2008 – waren dat er ruim 500 meer (2.130). Sinds juli 2014 neemt het aantal weer toe: op 1 januari 2016 stond de teller op 1.752. Halverwege 2014 stonden er 5.928 overige notariële medewerkers geregistreerd. Op 1 januari 2016 waren dit er 6.448, een toename van ruim 500. Het aantal toegevoegd notarissen verdubbelde het afgelopen jaar tot 68. Het aantal notarissen blijft dalen. Telde de KNB op 1 januari 2011 nog 1.439 notarissen, dit jaar op 1 januari waren dit er 1.285.

.....
Dit artikel is de eerste in een drieluik over de arbeidsmarkt van kandidaat-notarissen. De volgende delen gaan over: zij-instromers en zzp'ers (Notariaat Magazine 2) en studie, beroepsopleiding en permanente educatie (Notariaat Magazine 3).

Andere beroepen en
notariële diensten

Niet in elkaars vaarwater

Een advocaat, financieel planner, de bank; allemaal lijken zij zich tegenwoordig bezig te houden met schenken, erven, nalaten en estate planning. Terreinen waar ook het notariaat zich op bevindt. *Notariaat Magazine* sprak drie 'concurrenten' en wat blijkt? Allen willen zij niet in het vaarwater van de notaris komen.

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Roel Ottow

Wie heeft hem destijds niet gezien? De reclame van ABN AMRO over schenken. Na de start kreeg de bank boze telefoontjes van notarissen die vonden dat de bank op hun stoel ging zitten. Toen notarissen het drukker kregen op het gebied van schenken en de reclame van de bank daar wellicht aan had bijgedragen, hing het notariaat opnieuw aan de lijn. Ditmaal om te bedanken. Volgens Ferdinand Parijs, directeur marketing bij ABN AMRO MeesPierson, een goed voorbeeld van hoe je elkaar op een onderwerp kunt versterken. 'Consumenten verwachten steeds meer van adviseurs. Ze willen advies in de breedte en verwachten dat je hen op de hoogte brengt van mogelijkheden. Zo zijn wij eigenlijk continu aan het kijken wat er speelt in de markt. Schenken voor de eigen woning was ook zo'n ding', aldus Parijs. 'Het ging slecht met de huizenmarkt, er was onrust bij consumenten en dan komt de

overheid met de maatregel om belastingvrij een bedrag te schenken voor de eigen woning. Dat zijn voor ons genoeg signalen die aangeven dat je daar iets mee moet.'

OVERHEIDSMATREGEL

Wat niet veel mensen weten, is dat ABN AMRO MeesPierson zich al 22 jaar bezighoudt met estate planning en 40 jaar met bewindvoering en executele. Reclame daarvoor maken, is echter iets van de laatste jaren. Als het aan de bank ligt, had elke willekeurige partij een grootscheepse campagne over schenken kunnen opzetten, maar dat gebeurde niet. Parijs: 'Het is een overheidsmaatregel, maar als commerciële partij kun je daar uiteraard meer mee doen. Wij zagen het als kans om met de klant in gesprek te komen en die te adviseren over de mogelijkheden. Dat is wat klanten verwachten: helpen managen van het vermogen.'

PARTIJDIG OF ONAFHANKELIJK

Ook erfrechtadvocaat Sieta Autar is gespecialiseerd in erfrecht en bevindt zich op het snijvlak van het notariaat. Toch is er een groot verschil tussen het werk dat zij doet en dat van de notaris. 'Bij mij komen mensen als ze problemen hebben. Bij de notaris komen ze om problemen te voorkomen. De ene dag krijg ik een executeur over de vloer die zelf niet goed heeft gehandeld en nu advies wil. Een andere keer zit ik om tafel met een legitimaris die wil weten of de procedure kan worden versneld. Laatst heb ik ook een notaris bijgestaan. Zo veelzijdig is het.' Autar heeft Nederlands recht gestudeerd en is daarna meteen de praktijk in gegaan. Ze is lid van de VEAN, de NOVEX en heeft de Grotius/EPN-opleiding estate planning afgerond. Hierdoor heeft zij typisch notariële kennis in huis. Spijt heeft ze niet van die keuze: 'Ik benader zaken op een heel andere manier. Je bent als advocaat voor een of twee partijen bezig om tot een oplossing te komen. Je treedt echt voor een partij op en neemt een standpunt in. Als notaris kun je weleens partijnotaris zijn, maar je bent meestal onafhankelijk. Advocaat zijn past meer bij mij op dit moment, dan dat ik als notaris optreed en in alle onafhankelijkheid tot een akte kom.'

‘Samen kunnen wij de best mogelijke oplossing op papier krijgen’

EIGEN EXPERTISE

De derde ‘bedreiging’ voor het notariaat komt uit de hoek van de financieel planners. Sylvie Adolfse-Janssens is gecertificeerd financieel planner en aangesloten bij de Federatie Financieel Planners. Ze adviseert vermogende ondernemers en particulieren over schenken, erven en alles wat daarmee fiscaal en financieel is gelinkt. Haar toegevoegde waarde ziet zij in de combinatie tussen fiscale, financiële en estate planning. ‘Ieder heeft zijn eigen expertise. Bij mij komen klanten als er naast een estate plan ook een financieel plan nodig is. Ik vertaal de wensen van de klant naar fiscale en financiële cijfers. Wat is bijvoorbeeld de invloed van het uitgavenpatroon van de klant op het vermogen en hoe ziet het nabestaandenpensioen eruit? Wat gebeurt er fiscaal en financieel als de kostwinner overlijdt? Hoe zit het dan met het inkomen en het gewenste uitgavenpatroon? Niet iedere estate planner zal vanuit deze invalshoek adviseren over de inhoud van testamenten, huwelijksvoorwaarden en vermogensstructuren.’ Voor de implementatie van haar advisering in een notariële akte gaat zij samen met de klant naar de notaris. ‘Ik ben fiscaal erg goed onderlegd, de notaris juridisch. Samen kunnen wij de best mogelijke oplossing op papier krijgen. Ik ga niet in zijn of haar vaarwater zitten. Overigens vinden notarissen het ook fijn als ik het fiscale en financiële stuk al helemaal heb uitgewerkt.

Wet- en regelgeving verandert in rap tempo. Dat is er voor een notaris niet even naast te doen’, aldus Adolfse-Janssens.

TWEE SLIMME ADVISEURS

ABN AMRO Mees Pierson heeft estate planners in huis – ook oud-notariëlen – die alles weten. Daarvoor heeft de bank het notariaat niet nodig. Maar dat betekent niet dat Parijs het maken van een akte zou willen overnemen. ‘Het is goed dat er nog een onafhankelijke partij is, die naar de stukken kijkt en eventueel controleert op wilsonbekwaamheid voordat iets op papier is vastgelegd. Ik zie het als extra controleslag. Wij kunnen niet zonder de notaris en de notaris kan niet zonder ons. En dat wil een klant ook helemaal niet. Nu heeft hij twee slimme adviseurs die gezamenlijk de beste oplossing voor hem bedenken. Kan niet beter, toch?’ Autar is het daarmee eens: ‘Ik leer veel van notarissen. En zij hopelijk ook van mij. De notaris is bij uitstek degene die testamenten opstelt, daar wil ik ook geen rol in nemen. Maar als hij vastloopt of het is nodig om te procederen, komt hij bij mij.’

HOOG IN GOOGLE

Als je googlet op ‘schenkingen nalatenschap’ kom je al snel terecht bij Autar. De column die zij schreef over ‘Inbreng van schenkingen in de nalatenschap’ is 921 keer bekeken, die over onterven en de legitieme portie 369 keer.

‘Onderwerpen die leven’, zegt Autar. ‘Daar houd ik dan ook rekening mee met schrijven. Mensen googelen veel op de woorden executeur, legitiemaris, erfenis en schenkingen. Maak daar gebruik van!’ Verder is de advocaat te vinden op LinkedIn en Twitter. Adolfse-Janssens is als financieel en estate planner sinds kort voor zichzelf begonnen. Zij is gelieerd aan een aantal kleinere accountants- en belastingadvieskantoren. Samen kijken ze in het klantenbestand wie advies kan gebruiken. ‘Estate planning is in mijn optiek niet alleen voor de rijken. Het speelt ook bij mensen met lagere vermogens en kleine ondernemers. Iedereen komt een keer te overlijden en niemand weet wanneer.’ Vooral kleine ondernemers zijn hier volgens Adolfse-Janssens niet altijd mee bezig. Zij zijn druk met ondernemen. ‘Dan is het belangrijk dat je ze proactief benadert. Dat wordt zeker gewaardeerd. Als fiscalist heb je het hele financiële plaatje van een klant in beeld. Door goed relatiebeheer weet je waar zijn emoties zitten en wat zijn doelstellingen zijn.’

OUDER EN VITALER

De grootste concurrentie voor het notariaat lijkt van banken te komen. Met zoveel kennis in huis, kunnen zij veel van de advisering voor eigen rekening nemen. Maar dit geldt niet alleen voor notariële diensten. Parijs kijkt altijd naar de markt, doet onderzoek, test hypothesen en bedenkt zich dan wat de bank ermee kan. ‘De klantbehoefte verandert continu. Zo focussen wij ons nu ook op wonen en zorg. Mensen worden steeds ouder, zijn vitaler en willen langer op zichzelf blijven wonen. Hoe regel je dit?’ Om aan die vraag te voldoen, heeft ABN AMRO MeesPierson zich onder andere verdiept in het zo lang mogelijk blijven wonen in je eigen huis. Parijs: ‘Denk aan zorg aan huis en domotica. Van oorsprong natuurlijk helemaal niet onze business, maar hoe fijn is het als je naast advies over het vermogen en de woning ook iets kunt zeggen over het aanpassen van het huis.’ ■

Op 8 maart houdt de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in samenwerking met tijdschrift *WPNR* en de Sdu een congres over het 'Boek 5 BW van de toekomst'. Tijdens het congres komen prangende problemen aan

Leon Verstappen, dagvoorzitter congres en hoogleraar privaatrecht

de orde waarmee de rechtspraak wordt geconfronteerd bij de toepassing van juridische instrumenten van Boek 5 Burgerlijk Wetboek (BW). Vijf deskundigen geven alvast hun mening.

'Hoewel Boek 5 BW betrekkelijk recent is ingevoerd, leeft in de praktijk op diverse onderdelen de behoefte om het flexibeler te maken, zodat het beter beantwoordt aan de behoeften in de praktijk. Anders geformuleerd: wat er staat, is niet slecht, maar het kan beter. Zo bestaat behoefte aan kwalitatief lidmaatschap van beheersverenigingen om gemeenschappelijk beheer van onroerende zaken beter te kunnen regelen en aan het beter beschermen van de toeleverancier van onderdelen en grondstoffen ten opzichte van de almachtige banken die zich (half)fabricaten laten verpanden. Nieuwe ontwikkelingen in het bouwen en in de techniek maken dat oude leerstukken in het recht moeten worden aangepast of dat nieuwe rechtsfiguren moeten worden ontwikkeld. Denk aan de wenselijk-

'In de bouwwereld ziet renovatie op het herstellen en het zo nodig gedeeltelijk vernieuwen van een bestaand pand, zodat het pand bruikbaar blijft naar de huidige normen en standaarden. Om bij het voorbeeld te blijven: Boek 5 BW staat naar mijn mening als een huis, maar heeft op sommige onderdelen onderhoud en reparatie nodig. Een verkennend funderingsonderzoek zou bovendien niet misstaan. De regeling van de eigendom van een net als bedoeld in artikel 5:20 lid 2 BW is een mooi voorbeeld van een onderdeel dat nader onderhoud en reparatie nodig heeft. Door renovatie van deze regeling kunnen oplossingen geboden worden over vraagstukken op het gebied van de omvang van een (deel)net, het bevoegd aanleggerschap en het treffen van een gedegen regeling tussen de neteigenaar en de grondeigenaar met betrekking tot de ligrechten voor een net. Fundamenteel is de vraag of Boek 5 BW

nog aansluiting heeft met de huidige (rechts) praktijk en bestand is tegen toekomstige ontwikkelingen. Past bijvoorbeeld de verticale natrekkingsregel, gebaseerd op Romeinsrechtelijke fundamenten, bij een 21e-eeuwse maatschappij met veel vraag naar meervoudig ruimtegebruik (zowel boven als onder de grond)? Nieuwe economische modellen (bijvoorbeeld de circulaire economie) en nieuwe vormen van het creëren, transporteren en opslaan van energie moeten passen in een wellicht meer flexibel goederenrechtelijk rechtssysteem. Is het bezwaarlijk om meer ruimte te geven aan partijautonomie in Boek 5 BW? En, meer in algemene zin, wordt het niet eens tijd om het concept van eigendom te herijken? Fundamentele vragen die lastig te beantwoorden zijn, maar wel de moeite waard om een levendig debat over te voeren en nader onderzoek naar te doen.'

Peiling

Boek 5 BW is verouderd, wat moet worden gerenoveerd?

heid van een coherenter regeling van erfpacht en opstal, aan de regeling van netwerken, aan drijvend wonen en aan de goederenrechtelijke status van digitale bestanden. In Nederland kennen we de *numerus clausus* in het goederenrecht: buiten de in de wet geregelde zakelijke rechten kunnen justitiabelen geen nieuwe in het leven roepen. Boek 5 BW verschaft de fundamenten van ons vastgoedrecht. Bouw je daarnaast, dan stort het gebouw in juridisch opzicht in. Die gebondenheid schept een extra verantwoordelijkheid van de wetgever om het vastgoedrecht ook bij de tijd te houden. Ja, in zekere zin is Boek 5 BW verouderd, niet met zijn tijd meegegaan. Na bijna 25 jaar is het tijd voor een renovatiebeurt.'

Arie Mes, kandidaat-notaris Trip Advocaten en Notarissen

Mechteld van der Vleuten, juridisch en beleidsadviseur voor woningcorporaties

“Boek 5 BW is verouderd, wat moet worden gerenoveerd?” luidt de vraag. Dan zeg ik direct dat de huurdersparticipatie in gemengde Verenigingen van Eigenaars (VvE) beter geregeld moet worden! In het huidige systeem is slechts het overleg tussen de eigenaars geregeld en, los daarvan, het overleg tussen huurders en de verhurende eigenaar. Afstemming tussen de bewoners van het gebouw is niet geregeld. Sterker nog, huurders hebben geen toegang tot de VvE-vergadering, en als eigenaars aanhaken bij de commissie waarin huurders met hun verhuurder overleggen, vermindert dat de bevoegdheden van deze commissie. Ik vind dat de bezwaren die er bestaan tegen het vergroten van de invloed van huurders in VvE's moeten wijken voor de noodzaak, het nut en de voordelen van hun participatie in een VvE. Er komen steeds meer

gemengde complexen en steeds vaker blijkt dat de verhoudingen onduidelijk zijn en dat alle partijen zich daardoor niet gehoord voelen. Wanneer alle partijen aan tafel zitten, ontstaat er meer begrip voor elkaars belangen en standpunten. Het ligt dan meer voor de hand dat partijen prettig met elkaar samen kunnen leven en ook de motieven van de verhurende grooteigenaar worden dan duidelijker, zodat de inzet van diens stemrecht in de VvE-vergadering ook verklaarbaarder wordt. Ik pleit daarom voor een wettelijke basis voor een driepartijenoverleg in gemengde complexen. Dat staat wat mij betreft naast de bevoegdheden die eigenaars in een VvE hebben en houden, en los van de reeds bestaande mogelijkheden om huurders in een VvE te betrekken.’

‘Ingrijpende herziening van Boek 5 is niet nodig. De stelling dat Boek 5 verouderd is, onderschrijf ik niet. Wie niet al te strikt in de dogmatische leer is, kan met de bestaande wettelijke regeling goed uit de voeten. Veel van de rechtsonzekerheden die er zijn, zijn inherent aan elke regeling. Elke alternatieve regeling zal een bron zijn van nieuwe twijfelgevallen. Open normen en vage normen zijn onvermijdelijk en nuttig en leiden ertoe dat je niet steeds op voorhand met zekerheid kunt vaststellen of een bepaalde constructie “het zal houden”. Een ander punt is dat Boek 5 niet kan worden “gerenoveerd” zonder tegelijkertijd

leerstukken uit andere delen van het vermogensrecht aan te pakken. Onderwerpen als vermenging (van moederrecht en beperkt recht), rangwisseling, natrekking en de inhoud van beperkte rechten beperken zich niet tot Boek 5, ze zijn vervlochten met de gehele systematiek van het vermogensrecht. De kosten van een ingrijpende herziening zullen hoog zijn, de winst zal beperkt zijn, nieuwe grensgevallen en onzekerheden zullen ontstaan. Liever gericht onderhoud plegen op een beperkt aantal onderdelen dan renoveren, wat mij betreft.’

Steven Bartels, hoogleraar burgerlijk recht Radboud Universiteit, spreker congres

Wilfred Groen, notaris Loyens & Loeff

‘Laat ik vooropstellen dat Boek 5 BW over het algemeen de juiste handvatten biedt om de wensen van de praktijk te verwezenlijken. In die zin vind ik Boek 5 niet verouderd. Wel zou Boek 5 BW op onderdelen duidelijker of beter

kunnen. Op mijn wensenlijst staat bijvoorbeeld een voorziening voor erfdienstbaarheden op het eigen erf: een wetbepaling die het mogelijk maakt om, bijvoorbeeld als een eigenaar een gedeelte van zijn onroerend goed verhuypothekeert, vast de erfdienstbaarheden te vestigen die – na een executoriala verkoop – nodig zijn voor een zelfstandige exploitatie van het desbetreffende gedeelte. Zo'n zelfde voorziening is nuttig in bouwprojecten waar individuele kavels in verschillende fasen aan de kopers worden overgedragen. Een tweede voorbeeld betreft de contractuele mandeligheid: als we de strikte wettekst volgen, zou die niet door erfpachters (of met betrekking tot een gemeenschappelijk erfpachtrecht) kunnen worden toegepast. Waarom eigenlijk niet? En tot slot: waarom kunnen de gezamenlijke appartementseigenaars niet ieder gewenst zakelijk genotsrecht vestigen op de gesplitste

zaak? Artikel 5:117 BW staat slechts de bezwaring met een erfdienstbaarheid toe. Waarom zouden de appartementsgerechtigden geen opstalrecht voor bijvoorbeeld een WKO-installatie kunnen vestigen? Natuurlijk redt de praktijk zich ook op deze onderdelen best met de bestaande regelgeving. Waar het mij vooral om gaat, is dat met eenduidige wettelijke voorzieningen (op bijvoorbeeld deze onderdelen), minder de toevlucht hoeft te worden gezocht in lapmiddelen. Wettelijke duidelijkheid is, met andere woorden, vaak het fundament onder transparante en begrijpelijke notariële stukken. Ik hoop dat we daar, op en na het komende congres, gezamenlijk een lans voor kunnen breken.’

AKSOS

- Administratie
- Salarissen
- Belastingen
- Rapportages
- Accountancy
- Advies

H.R. de Velde Harsenhorst FA
drs. K. de Lange AA

AKSOS Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...
...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl - Tel. 038-4524280

- Kritische instelling
- Heldere communicatie
- Persoonlijke benadering

Dienstverlening afgestemd
op uw situatie en wensen.

Postadres:
Ibizakade 7, 3446 BD Woerden
Mateo@summaryfinance.nl
www.summaryfinance.nl
Tel. 06 55 303 386

SCHEPERS & VAN NUNEN

Netwerk Notarissen Uden-Veghel

Schepers & van Nunen Netwerk Notarissen is een modern, regionaal notariskantoor in Noordoost-Brabant, met vestigingen in Uden, Veghel en Sint-Oedenrode.

Het kantoor is maatschappelijk sterk geworteld in de regio en voert een bloeiende en brede praktijk. Het kantoor maakt deel uit van Netwerk Notarissen.

In verband met de groei van het kantoor is er een vacature ontstaan voor een:

kandidaat-notaris (m/v) (37,5 uur)

Deze kandidaat-notaris zal voornamelijk werkzaam zijn op de vestiging in Veghel. Veghel is de economische motor van de regio en behoort al jaren tot de top 10 van zakensteden in Nederland.

Vereisten:

- tenminste één jaar praktijkervaring
- een afgeronde beroepsopleiding of al begonnen aan de beroepsopleiding

Affiniteit met de regio en het ondernemingsrecht is een pre.

In verband met het voorgenomen defungeren van mr. Grimbel du Bois, notaris te Sint-Oedenrode, is er op onze vestiging in Sint-Oedenrode een vacature ontstaan voor een:

kandidaat-notaris met opvolgingsambitie (m/v) (37,5 uur)

Deze kandidaat-notaris zal, bij gebleken geschiktheid, binnen afzienbare tijd in de gelegenheid worden gesteld om notaris Grimbel du Bois op te volgen als notaris in de gemeente Sint-Oedenrode (na de voorgenomen fusie met de gemeenten Veghel en Schijndel: Meierijstad).

Vereisten:

- een afgeronde beroepsopleiding
- waarnemingsbevoegd
- goed ontwikkelde leidinggevende en commerciële vaardigheden

Affiniteit met de regio is een pre.

Wij ontvangen graag uw sollicitatie bestaande uit: • motivatiebrief • curriculum vitae •

U kunt deze stukken richten aan: mr. A.H. (Bram) van den Boogaart, Postbus 110, 5460 AC VEGHEL
Voor eventuele vragen kunt u eveneens contact opnemen met de heer Van den Boogaart, notaris te Veghel.

www.svn-notarissen.nl

Nora van Oostrom-Streep

What's in a name?

Op mijn LinkedIn-profiel staat bij de functie van woordvoerder vermeld: 'Als woordvoerder ben ik het externe gezicht van de notaris in Nederland en vertegenwoordig ik de notaris in media, debatten en op symposia.' Een korte omschrijving voor een toch veelomvattende functie zo bedacht ik onlangs. Nu ik bijna drie-enhalfjaar 'in functie' ben, besef ik steeds meer hoe divers deze taak is en misschien is het leuk u eens een inkijkje te geven in wat ik precies uit naam van de KNB (en dus ook een beetje uit uw naam) doe. Ik neem als voorbeeld de afgelopen paar weken. Misschien hebt u er niet specifiek iets van gemerkt, maar zelf kon ik een aardig gevarieerd lijstje maken van gelegenheden waarop ik namens de KNB sprak of optrad.

OVERLEG

Een kleine greep: overleg met een journalist van de *Leeuwarder Courant* over een tuchtzaak tegen een notaris. Overleg met de *Consumenten Geldgids* waarbij ik gegevens voor een geldspecial voor hen checkte. Input voor het *Algemeen Dagblad* over het aantrekken van de huizenmarkt. Een interview met BNR over de WOZ-waarde en successieaangiften. Overleg met het blad *Margriet* over het levenstestament. Overleg met *Het Financieele Dagblad* over de naamvoering van notarispraktijken na schorsing en ontzetting. Meervoudig overleg met een notaris over een mediagevoelige kwestie. Overleg over geheimhouding en verschoning met het oog op de op handen zijnde gesprekken in de Kamer hierover en een lezing over dit onderwerp voor de nieuwe (toegevoegd) notarissen. Een nieuwe column

in het tijdschrift *Gooisch*. Opnamen voor StudiekeuzeTV van SBS en overleg met RTL over een item aangaande 'AB-BA'-overdrachten. Dit komt naast de wat meer reguliere werkzaamheden zoals het bijwonen van bestuursvergaderingen, ledenraden en het communicatieoverleg, twitteren (zij het dat ik me hieraan moet herinneren en volgens mijn zoon Twitter volslagen passé is), de redactieraad van *Notariaat Magazine* en een KNB-activiteit als het voorzitten van het kandidatencongres.

Zelf kon ik een aardig gevarieerd lijstje maken van gelegenheden waarop ik namens de KNB sprak of optrad

PERSOONLIJKE TITEL

Omdat ik meerdere functies bekleed naast het woordvoederschap – ik ben onder andere ook adviseur van NautaDutilh en directeur van de *Law Firm School* (de advocatenopleiding van zestien Zuidaskantoren) – is niet altijd even helder waarom ik word gevraagd ergens aan deel te nemen. Vaak word ik gevraagd op persoonlijke titel, maar op de achtergrond spelen mijn werkzaamheden en mijn achtergrond in de praktijk en wetenschap natuurlijk mee. Een greep uit het afgelopen jaar: deelname aan een denktank van Hiil.org over de toekomst van het recht uitmondende in een

manifest met zes aanbevelingen, een bijeenkomst van het directoraat-generaal rechtsbestel over de toekomst van de juridische beroepen, deelname aan een besloten LinkedIn-discussie van Justitie over digitalisering van de beroepen en een *diner pensant* bij De Nieuwe Poort over toegang tot het recht. En voor het komende halfjaar: meeschrijven aan het preadvies over aanpassing van Boek 5 Burgerlijk Wetboek voor het wetenschappelijke congres van de KNB en Sdu, het deel uitmaken van een panel op het Landelijk Notarieel Studenten Congres over het onderwijs en deelname aan de Conferentie Ethisch Leiderschap van *LeadersInformed* allemaal aankomende maart. Het voorzitten van het symposium ter ere van het jubileum van JBN in april. Spreken op het symposium ter ere van het afscheid van Geert Lekkerkerker van de KNB over de invloed van digitalisering en spreken op het Notarieel Diner, beide in mei. Spreken voor de Londense *Scriveners Society* in juni.

MONOMAAN

Verschrikkelijk leuke en gevarieerde dingen waar vaak, maar niet altijd, een notariële link in zit. Het is niet altijd eenvoudig alle ballen in de lucht te houden, maar het heeft wel een groot voordeel: het voorkomt dat je monomaan wordt. Door me te begeven in verschillende functies en werelden leer ik heel veel van de ontwikkelingen en gebruiken buiten het notariaat. Zie ik hoe elders met bepaalde uitdagingen en vraagstukken wordt omgegaan en leg ik contacten en vergaar ik informatie die ook bruikbaar kunnen zijn voor de KNB. In die zin kan ik ook intern wat voor het notariaat betekenen en dekt de (extern gerichte) functieomschrijving de lading misschien niet helemaal. Is dit erg? Natuurlijk niet, want zoals onze onvolprezen Shakespeare bij monde van Juliet Capulet al zei: 'What's in a name? That which we call a rose, by any other name would smell as sweet.' ■

Beursgang ABN AMRO

‘Iedereen keek mee’

Een team van De Brauw Blackstone Westbroek begeleidde de rentree van ABN AMRO op de Amsterdamse beurs. Iedereen keek mee. ‘Net als bij het Nederlands elftal hebben we heel veel coaches in Nederland.’

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Truus van Gog

Zelden ging een beursgang van een Nederlands bedrijf met zoveel emoties gepaard. Zo ontstond vorig jaar discussie over de salarisverhoging die de top van de bank had gekregen. Het leidde tot een maatschappelijk debat – niet noodzakelijk een gunstige uitgangspositie voor een beursgang. Minister Dijsselbloem van Financiën stelde het besluit over de rentree van ABN AMRO naar de beurs uit tot de rust was weergekeerd.

Op 23 juni gaf de minister dan toch zijn fiat aan de transactie en mocht de bank, in afgeslankte vorm, na zeven jaar terug naar de beurs. Voor het eerst praten Martin van Olfen, Jan Willem Hoevers en Suzanne Buck, kernleden van het team, publiekelijk over de prestigieuze opdracht.

PITCH

Er ging een uitgebreide pitch aan de opdracht vooraf, vertelt notaris Van Olfen. ‘De pitchgesprekken zelf deden we met vijf of zes man, waarbij verschillende expertises binnen het kantoor waren vertegenwoordigd. De presentatie deden we in de vorm van een powerpoint van een bladzijde of zestig. Daarbij ga je in op de onderwerpen die de cliënt je gevraagd heeft te bespreken, zoals de tijdslijn van het traject en de inhoud van het prospectus. Maar je neemt ook de aspecten mee die je zelf relevant vindt voor de cliënt, vóór de transactie plaatsvindt. En je geeft een beschrijving van de teamleden, hun achtergrond en expertise.’ Om de opdracht binnen te halen, trok De Brauw samen op met de Britse vestiging van Davis Polk & Wardwell, de New Yorkse firma die ook al langer als adviseur bij de bank is betrokken. Vanwege de effectenrechtelijke

aspecten van advisering en omdat bij grotere kapitaaltransacties de effecten ook altijd worden aangeboden aan institutionele beleggers in de VS, zegt advocaat Jan-Willem Hoevers. ‘De Amerikaanse effectenregels zijn de meest complexe ter wereld, en verschillen theoretisch gezien op aantal fundamentele punten van het Europese effectenrecht. Dus dat advies heb je wel nodig.’

COMPLEXE ONDERNEMING

Dat het team ruim twee jaar aan het project heeft gewerkt, is niet uitzonderlijk, aldus Hoevers. ‘Vergeleken met andere bedrijven is een bank een complexe onderneming; de manier waarop zij functioneert, is aan allerlei ingewikkelde regels gebonden. Daarnaast staat de bank in het midden van de samenleving en vervult daarin een bepaalde rol – zeker ABN AMRO, als een van de systeembanken. Je krijgt dus te maken met allerlei aspecten die in andere bedrijven minder spelen. Toezichthouders als de Autoriteit Financiële Markten, De Nederlandsche Bank (DNB) en de Europese Centrale Bank (ECB), toezichthouders in alle andere landen waar ABN AMRO actief is – ze kijken allemaal mee.’

Over de governancestructuur van de bank hoefde het team eigenlijk nauwelijks te adviseren, die wordt voor een groot deel ingegeven door het wettelijk stramien, zegt Van Olfen. ‘ABN AMRO heeft een aantal werknemers en vermogen waarbij aan wettelijke criteria moet worden voldaan. Ook de benoeming van bestuurders en commissarissen ligt eigenlijk al vast. Dan houd je over: de verdere bevoegdheidsverdeling tussen het bestuur, de raad van commissarissen en de specifieke bepalingen in de statuten over grote aankopen en transacties.’

V.l.n.r. Martin van Olfen, Casper Nagtegaal, Suzanne Buck, Jan Willem Hoevers

COACHES

Over deze aspecten van de beursgang bracht niet alleen het team van De Brauw een advies uit. Anders gezegd: vrijwel niemand in Nederland had er géén mening over, merkt Van Olfen droogjes op. Hoevers vult aan: ‘Veel lobbygroepen hebben zich ermee bemoeid: de werknemers, de medezeggenschapsraad, maar ook bijvoorbeeld beleggersclub Eumedion. Net als bij het Nederlands elftal hebben we heel veel coaches in Nederland die weten hoe de governance van een staatsbedrijf eruit moet zien. Dat gaat

‘Vergeleken met andere bedrijven is een bank een complexe onderneming’

uitpuittend beschreven in het boek *De Prooi*, lag nog vers in het geheugen. Dat nooit weer. Als de bank ooit weer overgenomen dreigde te worden, wilde ze controle houden over dat proces. In die visie vond de bank grootaandeelhouder NLF, de stichting die namens de staat de aandelen beheerde, aan haar zijde. Van Olfen: ‘De cliënt wilde een gereedschapskist die daarin zou voorzien. Dan zijn er twee mogelijkheden: preferente beschermingsaandelen of certificering. En omdat ABN een financiële instelling is, waarbij een verkrijging van zeggenschap van 10 procent van de aandelen (of meer) onderworpen is aan een toets van DNB en ECB, was dit beste oplossing. Je bent in één keer klaar en in de toekomst niet afhankelijk van medewerking van DNB of ECB.’

BESCHERMINGSMAATREGELEN

Beleggers waren aanvankelijk *not amused*, maar dat is niet helemaal terecht, vindt Van Olfen. ‘Naar beschermingsmaatregelen zijn veel onderzoeken gedaan en in sommige wordt geoordeeld dat ze een waardedrukkend effect zouden hebben. Maar er zijn ook onderzoeken waaruit het tegendeel blijkt; namelijk dat als er ooit overnames zijn, het heel nuttig is om een onderhandelingspositie te hebben waarmee je betere voorwaarden, en dus ook een betere prijs tot stand brengt voor een transactie. Bovendien: de praktijk leert dat het palet aan beschermingsmaatregelen in bijvoorbeeld de Verenigde Staten eigenlijk veel groter is dan in Nederland. Denk aan Google, Alibaba of andere hightechbedrijven. Niemand die aarzelt om in die bedrijven te beleggen.’

STAK

De certificaten worden uitgegeven door de Stichting Administratie Kantoor Continuïteit ABN AMRO Group NV, kortweg STAK. Met de oprichting van deze stichting hield vooral kandidaat-notaris Suzanne Buck zich bezig. Maar waar een dergelijk orgaan doorgaans pas in actie komt als de vijand al op de dijk staat, zal deze STAK, onder leiding van de voormalige voorzitter van de Amsterdamse Ondernemerskamer Peter Ingelse, een ‘actievere rol spelen dan normaal’. Van Olfen: ‘De beoogde bestuurders hebben heel nauwlettend meegesehen hoe de documentatie rond de stichting tot stand kwam. En ze hebben afgesproken om voorafgaand aan iedere aandeelhoudersvergadering overleg te voeren met de aandeelhouders. Bovendien hebben ze zich bereidverklaard om voor alle aandeelhouders die niet in staat zijn de vergadering bij te wonen, op te treden als gemachtigde, zodat die hun stem kunnen laten horen.’

Een extra bescherming tegen vijandige overnames vormt de nieuwe bevoegdheid van de Raad van Medewerkers van ABN AMRO, om bij een dreigende vijandige overname een enquêteprocedure te starten bij de Ondernemerskamer. Vindt de rechter dat een overname het bedrijf zal schaden, dan kan hij er een stokje voor steken.

GONG

Op 20 november was het dan zo ver: bestuursvoorzitter Gerrit Zalm opende de Amsterdamse Beurs met een forse dreun op de gong, het aandeel steeg meteen een beetje en is nu stabiel. Het team kijkt tevreden terug op de afgelopen twee jaar. Hoevers: ‘Uiteindelijk komt het erop neer dat je ervoor zorgt dat alles op het juiste moment klaar is en omdat er zoveel verschillende dingen spelen is dat een grote logistieke uitdaging. Onze rol was om ervoor te zorgen dat die logistiek zó goed in elkaar stak dat mensen, op het moment dat die transactie daadwerkelijk gebeurt, alleen nog maar op een knopje hoefden te drukken.’ En dat is gelukt. ■

allemaal in een pot, die gaat koken, en dan komt er iets uit. Overigens ontrok de omgang met lobbygroepen zich voor een groot deel aan onze waarneming. We denken dat ze zich meldden bij de politiek, en bij het bedrijf zelf. Wij hadden daar geen rol in.’

GEREEDSCHAPSKIST

Het publieke én het interne debat draaide om de vraag in hoeverre de bank in de toekomst tegen vijandige overnames zou worden beschermd – de traumatische ervaring van de ‘roofovername’ door het consortium van The Royal Bank of Scotland, het Belgische Fortis en de Spaanse Banco Santander in 2009,

De PensioenKamer is per direct op zoek naar:

Twee leden voor de werkgevers- commissie en een lid voor de werknemerscommissie

De PensioenKamer is een commissie van het bestuur van de KNB en is verantwoordelijk voor het vaststellen van de inhoud van de pensioenregelingen van SNPF. De PensioenKamer bestaat uit twee commissies: de Werkgeverscommissie PensioenKamer en de Werknemerscommissie PensioenKamer.

Functie-informatie

Als lid van de PensioenKamer volgt u actuele ontwikkelingen op pensioenterrein en vertaalt u dit in consequenties voor de pensioenregeling(en). De Werkgeverscommissie PensioenKamer heeft onder andere de volgende bevoegdheden:

- vaststellen en wijzigen van de pensioenregeling voor notarissen;
- samen met de Werknemerscommissie PensioenKamer: vaststellen en wijzigen van de pensioenregeling voor toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen;
- samen met de Bond van Medewerkers in het notariaat: vaststellen en wijzigen van de pensioenregeling voor de medewerkers in het notariaat.

De Werknemerscommissie PensioenKamer stelt vast en wijzigt samen met de Werkgeverscommissie PensioenKamer de pensioenregeling voor toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen.

Beide commissies bestaan elk uit ten minste vier en ten hoogste zes leden. Leden voor de Werkgeverscommissie zijn zelfstandig (kandidaat-)notaris of (kandidaat-)notaris-werkgever (kantoordirecteuren en HRM-functionarissen zijn hieraan gelijkgesteld). Leden voor de Werknemerscommissie moeten werknemer zijn.

De werkbelasting is enkele dagen per kwartaal. De benoemingstermijn is maximaal drie keer drie jaar. Leden van de PensioenKamer ontvangen een vergoeding voor hun werkzaamheden die aansluit op de geldende declaratieafspraken van de KNB.

Competentieprofiel

- Basiskennis op pensioengebied vereist, of bereid binnen drie maanden een basiscursus hierover te volgen;
- Betrokkenheid bij de beroepsgroep;
- Helikopterview en goede oordeelsvorming;
- Onderhandelingsvaardig;
- Overtuigingskracht;
- Omgevingsbewustzijn.

Inlichtingen

Kandidaten met belangstelling kunnen contact opnemen met Hans Kuijpers, directeur KNB, telefoon 070 3307136, h.kuijpers@knb.nl.

U kunt uw reactie sturen naar:

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

T.a.v. Hans Kuijpers

Postbus 16020

2500 BA Den Haag

h.kuijpers@knb.nl

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

‘Als je in het notariaat werkt, moet je wel iets hebben met taal’

MIJN ICOON schrijfster J.K. Rowling

WIE Lonneke Backelandt (28)
WAAR kandidaat-notaris
bij Dröge notariaat

**Waarom is J.K. Rowling
jouw icoon?**

‘Haar schrijfstijl spreekt mij erg aan. Dat is begonnen als twaalfjarig meisje met Harry Potter, maar ook de misdaadromans die zij heeft geschreven onder haar pseudoniem Robert Galbraith zijn geweldig. Bij veel van dat soort boeken weet je bij hoofdstuk drie al wie de dader is, maar dat heb ik bij haar boeken helemaal niet! Het is altijd verrassend. Er zijn goede plotwendingen,

maar niet te vergezocht. Het zit gewoon goed in elkaar.’

Wat is het meest indrukwekkende dat jouw icoon heeft gedaan?

‘Ik vind het heel erg knap dat zij met haar Harry Potter-serie zoveel kinderen aan het lezen heeft gekregen. Ook jeugd die veel tijd besteedt achter de computer. Dat je dat lukt als schrijfster én dan ook nog wereldwijd, gaaf.’

Wat voor invloed heeft zij gehad op jou en je carrière?

‘Op het moment dat je in het notariaat werkt, moet je wel iets hebben met taal.

Zeker als je akten maakt. Als je niets met taal hebt, lijkt mij dat heel lastig. Veel lezen, helpt mij daarbij. Taal is ook communicatie en heel belangrijk in bijvoorbeeld gesprekken. Ik heb nog getwijfeld of ik rechten, Engels of Nederlands ging studeren. Maar ik zag meer toekomst in rechten. Daarin kun je ook je liefde voor taal kwijt.’

Als jij in de huid van jouw icoon zou kunnen kruipen, wat wil je dan doen?

‘Heel stiekem zou ik dan weleens in haar hoofd willen kruipen. En de wereld zien

die zij voor Harry Potter heeft bedacht. Dat lijkt mij geniaal. Hoe beleeft zij de werelden die zij heeft gecreëerd, ook van andere boeken? Niet omdat ik met die kennis zelf een boek wil schrijven, maar gewoon uit nieuwsgierigheid. Het is toch bijzonder wat voor wereld zij heeft bedacht? Alles klopt: van de simpelste spreuk tot het geldsysteem. Het is toch bizar dat je zo iets kunt verzinnen!’ ■

Hoogleraar belastingrecht
reageert op D66-resolutie

‘Schaf de verschillende tarieven in de successiewet af’

Hoogleraar belastingrecht Inge van Vijfeijken las de D66-resolutie ‘Familie van nu’ en geeft haar mening.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog

Tijdens het D66-congres eind oktober werd de resolutie ‘Familie van nu’ aangenomen. Die omvat tien voorstellen tot aanpassing van het personen-, familie-, erf- en schenkingsrecht. Het decembernummer van *Notariaat Magazine* wijdde hieraan al het artikel ‘Pleidooi voor een levensvormneutrale overheid’.

Onze samenleving is veranderd, stelt de partij, zo groeit onder meer het aantal alleenstaanden (nu 1,8 miljoen mensen). In de erf- en schenkbelasting zou de wetgever hiermee rekening moeten houden, omdat die alleenstaanden onrechtvaardig behandelen vergeleken met gehuwden en samenwonenden. Alleenstaanden zijn immers niet in de gelegenheid hun vermogen voordelig na te laten en te schenken aan dierbaren. De huidige structuur van tarief- en vrijstellingen van de erf- en schenkbelasting staat niet toe dat zij iemand volgens een lager tarief en met een hogere vrijstelling kunnen laten erven of een schenking kunnen laten ontvangen.

HERIJKING

Daarom pleit D66 voor een herijking van deze structuur op basis van de waarde die mensen zelf aan sociale relaties toekennen. De resolutie was amper gelanceerd of Inge van Vijfeijken klom in de pen en schreef een

bezorgde reactie. In ‘Het lage tarief en de vrijstelling van erfbelasting: voor wie en waarom?’ (gepubliceerd in *WFR* 2015/344) legt zij uit waarop de huidige vrijstellingen zijn gebaseerd. Van Vijfeijken is hoogleraar fiscaal recht aan Tilburg University, waar zij masterstudenten aan de juridische en economische faculteit doceert in de vakken successiewet, belastingheffing particulieren en fiscale aspecten van verervingen.

Waarom is het geen goed idee om de erf- en schenkbelasting zo te vereenvoudigen dat alleenstaanden onder dezelfde gunstige fiscale voorwaarden kunnen schenken en nalaten aan hun dierbaren als gehuwden?

‘Je moet een reden hebben om iemand vrij te stellen van belasting, anders is dat in strijd met het gelijkheidsbeginsel. Aan de partner-vrijstelling van ruim zes ton ligt een verzorgingsgedachte ten grondslag. De partner krijgt die vrijstelling omdat de erflater een zorgverplichting heeft jegens die partner, iets dat niet geldt voor iedereen met wie je affectieve gevoelens deelt. Deze zorgverplichting toets je via het huwelijk, want wettelijk is bepaald dat die dan geldt.’

Die wettelijke verplichting geldt niet voor ongehuwd samenwonenden, toch voorziet de wet ook voor hen in zo’n hoge vrijstelling. Wel is samenwonen hiervoor vereist. Als iedere erflater de partnervrijstelling aan

een willekeurige derde kan toekennen, gaat iedereen dat doen, vreest Van Vijfeijken. ‘Los van het feit of er een verzorgingsrelatie bestaat en of er wel sprake is van een bijzondere band. Daarmee gaat de rechtvaardiging van die vrijstelling verloren en kun je beter elke nalatenschap een korting geven van zes ton.’

AARDIG VINDEN

D66 beschouwt dat nou net als het zelfbeschikingsrecht van ieder individu. Waarom zou een alleenstaande een bepaalde voorkeur niet tot uiting mogen brengen?

D66 benadert het vanuit de erflater, antwoordt de Tilburgse hoogleraar, die zou zes ton moeten kunnen weggeven aan iemand, terwijl de erfbelasting een belasting is van de verkrijger. Erfbelasting wordt geheven omdat er sprake is van draagkrachtvermeerdering, de evenknie van inkomstenbelasting. ‘Dan is de vraag: waarom behandel je mensen verschillend binnen zo’n heffingswet? Daar moeten goede redenen voor zijn. Het feit dat iemand aardig wordt gevonden of veel voor de erflater heeft gedaan, is niet voldoende.’

Want waarom zou iemand geen belasting hoeven te betalen als hij erft van een vriend? De vraag die de wetgever stelt, is: leidt de erfbelasting tot financiële problemen bij de nabestaande? ‘Doorgaans is dat niet het geval, want waarom zou diegene niet 10 procent van de verkrijging aan de belasting kunnen betalen?’

‘Een gelijk tarief voor iedereen spreekt mij zeer aan’

Dit ligt anders als het geld nodig is voor levensonderhoud of als de nalatenschap bestaat uit de eigen woning, maar voor dit soort gevallen heeft de wetgever regelingen getroffen.’

WILLEKEUR

Wat nou als een erfflater en een derde een bijzondere relatie hebben?

‘Sowieso krijg je een erfenis omdat iemand jou aardig vindt, maar dat is nog geen reden om een vrijstelling te geven. We hebben de successiewet om dat te belasten als iemand dat verkrijgt. Voor een schenking aan een vriend of vriendin is er de schenkbelasting. Het gaat om draagkrachtvermeerdering en die wordt belast bij iedereen. Vrijstellingen zijn hierop uitzonderingen.’

U schrijft dat dit voorstel van D66 in strijd is met het gelijkheidsbeginsel.

‘Indien ik als erfflater alleen wat neefjes en nichtjes heb, zal ik een van hen aanwijzen, want natuurlijk maak ik gebruik van deze regeling. De vraag is dan waarom het ene neefje wel een vrijstelling krijgt en het andere niet. Eigenlijk zegt deze resolutie: wijs maar iemand aan die minder belasting hoeft te

betalen. D66 beoogt gelijkheid, maar creëert het tegenovergestelde.’

Al lange tijd behandelt de successiewet de ongehuwde partner op dezelfde manier als de gehuwde. Er moet een toetsing zijn, zodat de wetgever weet dat er sprake is van een partner en daarmee van een al dan niet wettelijk vastgelegde verzorgingsverplichting. Daarom wordt gekeken of een stel op één adres leeft en een samenlevingscontract heeft ondertekend. ‘Als D66 iets bedenkt waarmee juridisch kan worden bepaald dat het gaat om een relatie die lijkt op die van gehuwden, is het mogelijk een partnervrijstelling aan die persoon te verlenen. Maar de partij moet dit eerst goed dichttimmeren, want het huidige voorstel leidt tot een grotere willekeur.’

POLITIEK GEKRAKEEL

De hoogleraar was daarom blij verrast toen ze in *Notariaat Magazine* las dat D66 zich minder richt op de vrijstelling en zich waarschijnlijk vooral zal focussen op tariefverlaging. Uit een onderzoek naar de maatschappelijke opvattingen over erfbelasting, zou blijken dat voor partner en kinderen een lager tarief zou

moeten gelden dan voor derden. ‘Maar op dat onderzoek valt het nodige af te dingen: dat zou opnieuw mogen worden uitgevoerd.’ Volgens Van Vijfeijken heeft D66 een punt als het gaat om de verschillende tarieven die worden gehanteerd. Zij vindt het ‘raar’ dat er drie verschillende tariefgroepen worden gehanteerd: voor partner en kinderen, voor kleinkinderen en voor derden. ‘Een gelijk tarief voor iedereen zou mij zeer aanspreken, want een erfrechtelijke verkrijging of schenking vergroot in alle gevallen op gelijke wijze iemands draagkracht.’

Zij verwacht niet dat de tariefverlaging voor derden op tegenstand zal stuiten. ‘Wel zal die budgetneutraal moeten verlopen, hetgeen inhoudt dat het tarief voor partner en kinderen omhoog moet. Als de wetgever zorgt voor afdoende vrijstellingen – zodat de verzorging is gegarandeerd – hoeft hierover geen principieel probleem te ontstaan. Wel leidt dit waarschijnlijk tot politiek gekrakeel. De VVD vindt erfbelasting toch al een inmenging in de privésfeer en ook het CDA en de ChristenUnie zullen niet staan te trappelen als het tarief voor partner en kinderen stijgt.’ ■

De notaris als executeur

Notarissen zijn gewilde executeurs. Een tot executeur benoemde notaris vervult een dubbelrol. Hij is notaris en executeur. Gelden voor de notaris die als executeur optreedt bijzondere normen? Een verkenning in de tuchtrechtspraak en een klein uitstapje naar de civiele rechtspraak.

TEKST Madeleine Hillen | BEELD Truus van Gog

1 Aanvaarding van de benoeming

Het staat een executeur in het algemeen vrij zijn benoeming te weigeren,

ook als de beoogd executeur notaris is of één van diens medewerkers. Het helpt wel als een voorgenomen weigering tijdig wordt medegedeeld aan de testateur (zie Hof Amsterdam, 5 oktober 2006, ECLI:NL:GHAMS:2006:AZ0249).

Een notaris is pas executeur nadat hij zijn benoeming heeft aanvaard. Zo verklaarde het Hof Amsterdam een klacht op de grond dat het executeurschap niet was aanvaard niet-ontvankelijk (Hof Amsterdam 25 maart 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:921): 'Ingevolge het bepaalde in artikel 4:143 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW) wordt de hoedanigheid van executeur verkregen door aanvaarding van een desbetreffende benoeming na het overlijden van de erflater. Hoewel die aanvaarding vormvrij kan geschieden, heeft klager niet aannemelijk gemaakt dat de notaris zijn benoeming heeft aanvaard.'

2 Delegeren van werkzaamheden

Een executeur hoeft niet alles zelf te doen. Hij mag onderdelen van zijn taak delegeren. Afspraken daarover moeten schriftelijk worden vastgelegd. Het hof heeft een notaris aangerekend dat (de dekking door)

een opstalverzekering werd opgeschort als gevolg van te late betaling van premie. Die verlate betaling was weer het gevolg

van onduidelijkheid in de verdeling van de taken tussen executeur en een erfgenaam (zie Hof Amsterdam 8 december 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:5171).

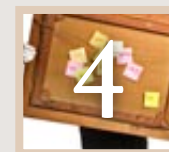
3 Zelfstandige bevoegdheid en eigen verantwoordelijkheid

De notaris heeft op grond van zijn benoeming tot executeur een zelfstandige bevoegdheid om zijn werkzaamheden uit te voeren. Hij hoeft niet te wachten op een akkoord van de erfgenamen om van start te gaan of om verder te gaan. De notaris kon om die reden discussies over zijn declaraties niet aanvoeren als geldige reden voor vertraging in de afwikkeling van de boedel.

Hij heeft ook een eigen verantwoordelijkheid om de gegevens te verifiëren die voor de juiste afwikkeling van de nalatenschap noodzakelijk zijn. Gezien die eigen verantwoordelijkheid staat het de notaris vrij in dat kader onderzoek te doen en advies in te winnen (zie Hof Amsterdam 22 maart 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:BA2332).

Een executeur mag niet het initiatief uit handen geven aan een voortvarende erfgenaam, aldus Hof Amsterdam 17 februari 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BH5207: 'Het notariskantoor was reeds op 22 november 2006 bekend met het overlijden van erflater op 21 november 2006. Een medewerker van het notariskantoor heeft pas op 29 november 2006 contact gezocht met het verzorgingshuis van erflater. Het hof is van oordeel dat de notaris op deze

wijze niet adequaat heeft gehandeld. Het had op de weg van de notaris gelegen om direct na in kennis te zijn gesteld van het overlijden van erflater contact op te nemen met het verzorgingshuis om zich kenbaar te maken als executeur en te verzoeken om afsluiting van de woning. Het is immers een feit van algemene bekendheid dat kamers en woningen van verzorgingshuizen over het algemeen zeer snel na overlijden moeten worden ontruimd. Hierbij wordt mede in aanmerking genomen dat de notaris ermee bekend was dat de neef de regeling van de begrafenis reeds aan zich had getrokken. Door niet voldoende voortvarend te handelen heeft de notaris de neef in staat gesteld eigenmachtig op te treden.'

4 Voortgang van de werkzaamheden

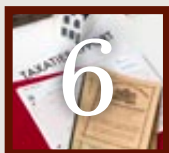
De notaris moet tijdig initiatief nemen om te overleggen met de erfgenamen

als dat nodig is. Zo kreeg een notaris een waarschuwing omdat hij te lang (een maand) had gewacht met het in overleg treden met de erfgenaam over het liquideren van een effectenportefeuille (Hof Amsterdam 28 december 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BP4382). Ook de in het testament vermelde termijn voor het maken van een boedelbeschrijving (zes maanden) was zonder overleg met de erfgenamen overschreden.

Vermenging van de functie executeur en boedelnotaris

Het hof achtte onjuist de handelwijze van een notaris-executeur die zelf een verklaring van erfrecht had verleden, een vaststellingsovereenkomst had opgesteld en in een kantongerechtsprocedure als boedelnotaris was opgetreden. Dit omdat de functie van executeur en die van boedelnotaris op gespannen voet met elkaar kunnen komen te staan. Van toestemming van de erfgenamen om als boedelnotaris op te treden, was niet gebleken (zie Hof Amsterdam 22 maart 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:BA2332).

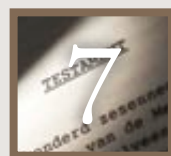

Declaraties

Een notaris die optreedt als executeur van een nalatenschap heeft een beleidsvrijheid bij de bepaling van de werkzaamheden die nodig zijn om de nalatenschap tot afwikkeling te brengen. Daarbij wordt van de notaris enerzijds verwacht dat hij de vereiste zorgvuldigheid in acht neemt, maar anderzijds ook dat hij de aan zijn werkzaamheden verbonden kosten afweegt tegen het nut dat die werkzaamheden voor de boedel hebben. Bestede tijd die het gevolg is van fouten of inefficiënties van de notaris of diens medewerkers kan in het algemeen niet aan cliënten in rekening worden gebracht (Hof Amsterdam 22 juni 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BM9504).

Verrekening van declaraties met boedelgelden kan alleen met goedkeuring van de erfgenamen. Een beroep op de algemene voorwaarden die de notaris hanteerde, hielp niet in het geval dat leidde tot de uitspraak van het Hof Amsterdam van 22 maart 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:BA2332 omdat de notaris al had verrekend voordat hij de erfgenamen van zijn algemene voorwaarden op de hoogte had gebracht.

De notaris die dreigde dat het voor de erfgenaam weleens lang zou kunnen duren voor zij over haar geld kon beschikken, als de erfgenaam de notaris-executeur geen kwijting en décharge verleent, werd geschorst voor de duur van zes weken. Zie Hof Amsterdam 25 oktober 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:BB6696: 'Het past een notaris niet van de Stichting kwijting en décharge te verlangen van een declaratie waarover nog een geschil bestaat.'

Het verschoningsrecht

Heeft een notaris ten aanzien van de werkzaamheden die hij in zijn hoedanigheid van executeur verricht een verschoningsrecht? Nee, aldus de Rechtbank Assen in een uitspraak van 9 februari 2005, ECLI:NL:RBASS:2005:AT4635. De rechtbank oordeelt dat een executeur als zodanig geen verschoningsrecht toekomt. Het maakt geen verschil of de executeur ook (kandidaat-)notaris is. Het executeurschap staat los van het beroep dat de executeur in het dagelijks leven uitoefent. De rechtbank verwierpt de stelling dat de erflater niet voor

niets een kandidaat-notaris heeft benoemd als executeur, namelijk met het oog op het prevaleren van de hoedanigheid van kandidaat-notaris boven die van executeur. De opvatting van een (voormalige) cliënt kan geen rechtens relevante invloed hebben op de uitoefening van het verschoningsrecht. Ook de Hoge Raad oordeelt in soortgelijke zin met betrekking tot werkzaamheden die een notaris verricht als mediator (HR 10 april 2009, ECLI:NL:HR:2009:BG9470). Nadat de Hoge Raad heeft vastgesteld dat aan de mediator geen verschoningsrecht toekomt, vervolgt hij: 'Het voorgaande wordt niet anders in het geval dat iemand als mediator optreedt die een beroep uitoefent uit hoofde waarvan hij op grond van art. 165 lid 2, aanhef en onder b Rv. een verschoningsrecht heeft, zoals een advocaat (...), een notaris of een arts. In geval van mediation door een dergelijke beroepsbeoefenaar zal immers in beginsel hebben te gelden dat informatie die hem in het kader van de mediation is medegegeeld of anderszins ter kennis is gekomen, niet heeft te gelden als aan hem in zijn hoedanigheid van beroepsbeoefenaar toevertrouwd. Dat kan onder bijzondere omstandigheden anders zijn, met name indien voor alle bij de mediation betrokkenen, met inbegrip van de mediator, duidelijk is dat de betrokken informatie aan de mediator uitsluitend in diens hoedanigheid van beroepsbeoefenaar ter kennis is gebracht of gekomen.' ■

van Antwerpen Accountancy

ACCOUNTANTSKANTOOR VOOR NOTARISSEN

BENOEMINGEN | OVERNAMES | FUSIES

Den Haag
www.notarisaccountants.nl
088 – 454 00 00

Beëdigde notaristolken en vertalers

deskundig | vaste tarieven | alle talen

www.tolkenselect.nl | 088-0600 300 | info@tolkenselect.nl

Raat notariaat

personeelsadvies

- Vacatures
- Werving & Selectie
- Interim personeel
- (team) Coaching
- Outplacement
- HR advies
- Opvolging

www.raatnotariaat.nl

info@raatnotariaat.nl
(055) 576 2669 - 0650522763

Rechtsbijstand aan (kandidaat)
notarissen en notariële cliënten

op het gebied van benoemings- en protocol-
procedures, notarieel tuchtrecht, dissociaties,
aansprakelijkheidsrecht, en notarieel verwante
rechtsgebieden, zoals onder meer erfrecht en
huwelijksgoederenrecht.

m'n
maaldrink notarissen

Contactpersoon: **Mr G.L. Maaldrink**
Advocaat & Notarieel Jurist (oud-Notaris)
Van Bylandthuis
Benoordenhoutseweg 46, 2596 BC Den Haag
T 070 219 09 09 | M 06 53 163 979
E maaldrink@maaldrinknotarissen.nl
W www.maaldrinknotarissen.nl

VAN WEEGHEL DOPPENBERG KAMPS
NOTARISSEN | JURISTEN | ADVISEURS

Spezialisten für juristische Angelegenheiten in Holland

- individuelle Beratung für Unternehmer, Privatpersonen und Berater
- spezialisierte Juristen
- qualifizierte Sprachkenntnisse
- internationales Netzwerk
- kollegiale Zusammenarbeit

TELEFOON +31 (0)314 37 22 22 | E-MAIL info@vwdknotare.de
INTERNET www.vwdknotare.de
BEZOEKADRES Keppelseweg 1-3, 7001 CE Doetinchem

VERTROUWDE NAAM IN ACCOUNTANCY VOOR HET NOTARIAAT

QUAESITOR

ACCOUNTANCY & ADVIES

JAARREKENINGEN • BEDRIJFSOPVOLGING • ADVISERING • PRAKTIJKOVERNAME
PRAKTIJKWAARDERING • UITGAVE BEDRIJFS- EN SALARISRAPPORTAGES

nieuw adres:

POSTBUS 3013 1801 GA ALKMAAR 072-5180060 info@quaesitor.nl www.quaesitor.nl

Uit de anonimiteit

Het is even wennen. De kano-column onder je eigen naam schrijven. Tot nu toe was ik een van de anonieme schrijvers en kon ik roepen en schrijven wat ik maar wilde, zonder erop aan gekeken te worden. Maar vanaf vandaag is dat verleden tijd. De vraag of ik nu wel wilde doorgaan met de column was snel beantwoord. Natuurlijk wil ik wel doorgaan! Nu stoppen, zou ik zwak vinden van mijzelf en wie weet wat het je brengt als je onder je eigen naam schrijft, zo was mijn gedachte.

JAAR VAN DE VROUW?

Uit de anonimiteit betekent ook mét foto in het *Notariaat Magazine* dus, hop, door de stromende regen (maar gelukkig met de taxi) langs fotograaf Truus (van Gog) om voor een kwartiertje fotomodel te spelen. Na zo'n honderd (!) foto's trekt Truus de conclusie dat er 'wel wat tussen moet zitten nu' en ze sluit de fotosessie af. Op de weg terug naar kantoor denk ik alvast na waar ik wel en waar ik niet over zal gaan schrijven. De columns die ik eerder schreef, gingen vaak over de positie van de vrouw op de werkvloer in het algemeen en binnen het notariaat in

Wordt Hillary Clinton de eerste vrouwelijke Amerikaanse president?

het bijzonder. Ik vind dat een belangrijk onderwerp dat nog steeds aandacht behoeft. Zal 2016 het jaar van de vrouw worden? Wordt Hillary Clinton de eerste vrouwelijke Amerikaanse president, gaat Dafne Schippers weer de sportvrouw van het jaar worden en een recordaantal medailles ophalen in Rio de Janeiro? Het jaar is in ieder geval al goed begonnen met het nieuws dat het kabinet het streefcijfer voor een evenwichtige verdeling van zetels tussen mannen en vrouwen in het bestuur en de raad van commissarissen van grote naamloze en besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid handhaaft. Natuurlijk ben ik ook blij met (weer) een vrouwelijke voorzitter van de Tweede Kamer (over de vorige heb ik het gemakshalve maar even niet ...). Maar ik beloof jullie, ik zal het niet alleen maar over de plaats van de vrouw in de maatschappij hebben. Een eenvoudige kandidaat-notaris als ik maakt genoeg mee.

PRINTER

Zo moest laatst een vastgoedportefeuille met vijfduizend percelen worden overgedragen. Ga dat maar eens rechercheren! Met twaalf personen zaten we de ochtend van de overdracht alle percelen te rechercheren. Ieder had een lijst met percelen en een 'eigen' printer en ergens in het gebouw was een kamer ingericht met twaalf printers voorzien van de naam van de persoon die erop printte. Rijen met ordners stonden langs de muren om alle recherches keurig op nummer in op te bergen. Een team van vier personen stond klaar om alles uit de printer te halen en in de mappen te stoppen. Alles moest eenvoudig en snel terug te vinden zijn. Al was het maar voor de controle, uit te voeren door de niet-rechercherende collega's, onder het mom van het vierogensysteem. Een ware militaire operatie. De akte werd die middag gepasseerd en, mede dankzij de medewerking van het Kadaster, op tijd ingeschreven. En de volgende dag? Ja, de narecherche ... ■

Cindy van Liempdt,

kandidaat-notaris
bij Clifford Chance

*‘Hospitality is
de rode draad’*

En
verder

‘Pas als mensen goed op de hoogte zijn, kunnen ze de juiste beslissingen nemen’

Anita van Straaten maakt het mensen graag naar de zin. Dat doet zij als kandidaat-notaris bij notaris Delahaije in Voorschoten én als zelfstandig gevestigd cateraar. ‘Ik kan mensen blij maken met een testament, maar ook met een goed diner en een mooi glas wijn.’

TEKST Henriette van Wermeskerken | BEELD Truus van Gog

‘Drie dagen per week werk ik in de familierechtpraktijk. Testamenten, huwelijksvoorwaarden, samenlevingscontracten, estate planning, levenstestamenten en nalatenschappen. Ik geniet van het contact met de cliënten. Dat is de reden dat ik altijd voor het familierecht heb gekozen. Besprekingen met cliënten vind ik het leukste dat er is. Ik zorg ervoor dat mensen inzicht krijgen in hun situatie en weten welke keuzes ze hebben.

Behrning is voor mij heel belangrijk. Pas als mensen goed op de hoogte zijn, kunnen ze de juiste beslissingen nemen. Daar begeleid ik ze graag in. Ik wil de overtuiging hebben dat alles hen duidelijk is. Ik haal voldoening uit het meedenken met mijn cliënten en uit het bedenken van creatieve oplossingen. Voor besprekingen neem ik de tijd die ervoor nodig is, en die tijd krijg ik op het kantoor waar ik werk. Dat is bij sommige kantoren wel anders. Mijn cliënten zijn tevreden en komen graag terug.’

ENERGIE

‘Na mijn studie in Leiden ben ik gaan werken als kandidaat-notaris, bij verschillende kantoren. Elf jaar later ben ik mij op andere zaken gaan richten, onder andere op de zorg voor mijn vier kinderen. In die tijd ben ik ook begonnen met uitgebreid koken. Eerst voor mijn vrienden, bij mij thuis. Steeds vaker vroegen vrienden of ik ook voor hen wilde koken als zij zelf een diner of een partij hadden. Dat deed ik met veel plezier. Zo werd de kring steeds breder. Na het winnen van de Cas Spijkers Bokaal voor de beste amateurkok 2002 heb ik van mijn passie een bedrijf gemaakt. Later heb ik het notariaat weer opgepakt, maar parttime. Want ik moet een bepaald deel van mijn energie en

creativiteit op een andere manier kwijt. Dat doe ik in de catering. Dat biedt mij uitdagingen en creatieve vrijheid die ik in de juridische praktijk niet heb.’

RIJSTAFELS

‘Ik kan mijn cliënten een totaalconcept aanbieden inclusief thema’s. Ik zorg dan voor de aankleding, voor benodigdheden als servies, tenten, sta- of biertafels, noem maar op. Anderen willen alleen gerechten en drankjes voor een borrel, diner of *walking dinner*. De mogelijkheden zijn legio. Ik verzorg partijen en diners vanaf 15 tot 150 personen. De voorbereidingen doe ik bij mij thuis, waarna ik alles in de auto laad om een en ander verder af te werken op locatie. Mijn motto is: eten met vrienden thuis. De Franse keuken is mijn favoriete keuken met een Aziatische twist. Mijn specialiteit is rijsttafels, al is het alleen maar voor de eindeloze familierecepten van mijn voorouders uit voormalig Nederlands-Indië. Maar het kan eigenlijk alle kanten op. Uiteindelijk komt de invulling van een partij altijd tot stand in goed overleg met de cliënt. In het notariaat is dat niet anders.’

STRALEND

‘Mijn kinderen, die inmiddels alle vier studeren, en hun vrienden helpen mij met de bediening. Gastvrijheid en hoe mensen te ontvangen, heb ik ze met de paplepel ingegeven. Bij grote partijen huur ik extra hulp in de keuken in. Zelf blijf ik tijdens het feest op de achtergrond. Jeugdig, goed uitzienend en stralend personeel doet de rest. Het is heerlijk om het mensen naar de zin te maken. Dat is in de catering in zekere zin gemakkelijker dan in het notariaat omdat het conflict of mogelijke conflict ontbreekt. Niemand staat boos op een partij, terwijl cliënten bij de notaris

soms een hoop leed met zich meenemen. Toch heb ik ook die juridische intellectuele uitdagingen nodig. Vandaar dat de combinatie voor mij ideaal is. Ik zou het niet anders willen.’

COMBINATIE

‘*Hospitality* is de rode draad in mijn leven. In het notariaat los ik graag problemen van mensen op en ik word blij als ze na het tekenen van de akte mij bedanken voor de aandacht en deskundigheid. Vaak lopen ze opgelucht weg omdat ze eindelijk iets geregeld hebben wat ze al heel lang bezighield. In de catering ontzorg ik mensen en bezorg ik ze een heerlijke ontspannen avond met vrienden. Dan ben ik blij als de gastvrouw en gastheer mij bedanken voor het lekkere diner en het feit dat zij zich nergens druk over hebben hoeven maken. Ik kan mensen blij maken met een testament, maar ook met een goed diner en een mooi glas wijn. De combinatie notariaat en catering klinkt misschien niet iedereen even logisch in de oren, maar voor mij werkt het uitstekend zo.’ ■

In deze rubriek beantwoordt een panel van in- en/of externe deskundigen allerlei vragen van (kandidaat-)notarissen. Die kunnen gaan over arbeidsvoorwaarden, verzekeringen, de notariële praktijk of een ander onderwerp. Dit keer hebben de vragen betrekking op de nieuwe pensioenregeling van Stichting Notarieel Pensioenfonds (SNPF).

Arnout Stroeve
| voorzitter Werkgevers-
commissie PensioenKamer

Nienke Bijlholt
| voorzitter Werknemers-
commissie PensioenKamer

Nienke Bijlholt en Arnout Stroeve zijn bij de beantwoording van de vragen bijgestaan door de andere leden van de PensioenKamer. Dat zijn namens de Werkgeverscommissie: Antal de Witte, Ed Schless en Cliff Bolding, en namens de Werknemerscommissie: Annette van der Klooster, Marieke Schoonhoven, Patricia Hofsteenge en Joska Ophuis.

Als ik met pensioen ga, zijn er dan nog voldoende financiële middelen om mij een afdoende pensioen uit te keren?

Arnout Stroeve: 'De pensioenpremie die u en (eventueel) uw werkgever betalen, wordt voor u gereserveerd. Dit wil zeggen dat er voor u een "pensioenpotje" bij het fonds is. Jaarlijks bouwt u pensioen op, waardoor de omvang hiervan toeneemt. U ontvangt dit pensioen bij pensionering.

Van tevoren staat niet geheel vast hoe hoog uw uiteindelijke pensioen is. Dit is afhankelijk van de financiële situatie van het fonds. Staat het fonds er goed voor dan kan worden besloten uw pensioen te verhogen, zodat uw pensioen meegroeit met de inflatie. Een verlaging is echter ook mogelijk als het fonds te lange tijd onvoldoende financiële middelen ter beschikking heeft voor de (toekomstige) pensioenuitkeringen van alle deelnemers. Het verlagen van de pensioenen is op dat moment een door de wet voorgeschreven mogelijkheid. Dit is wel een uiterst middel om de financiën op orde te krijgen. Duidelijk is al dat – met name door de lage rentestand – een verhoging in de komende jaren niet aan de orde is. De pensioenregeling van SNPF is een basisvoorziening. Uw pensioen kunt u aanvullen met de excedentregeling van SNPF, een lijfrenteverzekering of banksparen.' •

Is de huidige pensioenregeling wel houdbaar met zo'n hoog premieniveau?

Nienke Bijlholt: 'De hoogte van de premie wordt in eerste instantie bepaald door de inhoud van de pensioenregeling. Daarnaast hebben de rentestand, het risicoprofiel van de beleggingen en de leeftijdsopbouw van de deelnemers grote invloed op de hoogte van de premie. De huidige lage rentestand en de recente veranderingen van de wettelijke rekenregels voor pensioenfondsen zorgen ook bij ons fonds voor een verhoging van de premie. De premie verlagen, zou betekenen dat minder pensioen wordt opgebouwd. Als er minder geld binnenkomt, dan is er immers in de toekomst ook minder geld voor uitkering van de pensioenen.

Bij veel pensioenfondsen speelt deze discussie: een goed pensioen voor een aanvaardbare premie. De overheid werkt dan ook aan een herziening van het pensioenstelsel. De PensioenKamer en SNPF volgen deze ontwikkelingen nauwlettend om die een plek te geven in eigen discussies over de invulling van de pensioenregeling van SNPF. Die zullen we ook in 2016 zeker blijven voeren.' •

Hoe wordt in de toekomst omgegaan met de wettelijk verplichte deelname in het pensioenfonds?

Nienke Bijlholt: 'Bij de PensioenKamer is goed in beeld dat met name onder de notarissen de discussie over de verplichtstelling regelmatig oplaait. Afschaffing van de verplichtstelling leidt tot keuzevrijheid, hetgeen als voordeel wordt gepercipieerd door enkele zelfstandigen. Een verplichte, collectieve regeling heeft echter duidelijk meerwaarde. De voordelen zijn onder meer:

1. een verplichte collectiviteit leidt tot volume en dat is doorgaans goedkoper (bijvoorbeeld ten aanzien van het arbeidsongeschiktheidspensioen), omdat risico's gedeeld kunnen worden;
2. vaste uitvoeringskosten kunnen worden verdeeld over een zo groot als mogelijke groep, hetgeen tot kostenvoordelen leidt;
3. er is solidariteit mogelijk ten aanzien van de premiebetaling;
4. pensioen is een belangrijke arbeidsvoorwaarde voor werknemers in loondienst waarop bij verplichte deelname niet geconcurrereerd hoeft te worden.

Na een fusie met Stichting Bedrijfspensioenfonds voor medewerkers in het Notariaat (SBMN) profiteren de deelnemers van beide fondsen daar nog meer van. De PensioenKamer vindt het belangrijk dat deze discussie wordt gevoerd. Om te voorkomen dat de discussie tot vertraging van het fusieproces leidt, heeft het de voorkeur dat deze discussie wordt gevoerd nadat de fusie een feit is. Na het voltrekken van de fusie, willen we op een goede manier invulling geven aan de discussie over de verplichtstelling. Dit betekent dat we het belangrijk vinden dat de beroepsgroep goed beseft wat een keuze voor het loslaten ervan inhoudt. Pensioen is een complex en belangrijk product; daar moeten we verstandig mee omgaan. Om die reden willen we de beroepsgroep goed voorlichten, voordat we haar mening vragen en besluiten nemen. Bij de gedachtevorming zullen we de belangen van alle groepen in het notariaat betrekken: zelfstandigen en deelnemers in loondienst.' •

Juicht de Pensioenkamer de fusie tussen SNPF en SBMN toe?

Arnout Stroeve: 'Vooraf: het is aan de besturen van de fondsen om te bepalen op welke manier zij de pensioenregelingen uitvoeren. De beslissing is dan ook genomen door de besturen van beide fondsen. Op basis van de verstrekte informatie zien wij de voordelen van een fusie. Daarmee worden op korte termijn efficiëntie- en kostenvoordelen behaald. Werkgevers hebben bij hun administratie nog maar te maken met één pensioenfonds en veel werkzaamheden van het fonds hoeven nog maar één keer te worden uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de governance van het fonds, het vaststellen van beleid en strategie, het voeren van de pensioenadministratie en de communicatie. De kostenbesparingen bedragen naar verwachting bijna 2.000.000 euro op jaarbasis, los van de lastenverlichting voor ondernemers. Voordelen die ten goede komen aan de beroepsgroep. Op deze manier wordt de toekomstbestendigheid van het fonds vergroot. Overigens zullen de fondsen wat ons betreft, moeten blijven kijken naar de toekomst. Er staat veel te veranderen op het gebied van pensioen. Dit betekent dat er continu aandacht moet zijn voor nieuwe mogelijkheden om op verantwoorde wijze en tegen de laagst mogelijke kosten een passende pensioenregeling uit te voeren.' •

Hebt u ook een vraag?

Mail naar nm@knbn.nl en wij zorgen dat deze beantwoord wordt.

'IT-notaris biedt bescherming intellectueel eigendom'

STICHTING IT-NOTARIS

Intellectueel eigendom beschermt voortbrengselen van de geest. Denk aan de manier waarop auteursrecht software beschermt. Auteursrecht op software ontstaat bij het maken van de (bron)code. Ook op de bijbehorende documentatie is auteursrecht van toepassing. Dit soort auteursrechten verdienen volgens Stichting IT-notaris optimale bescherming. Bescherming die de notaris kan bieden.

| TEKST Joris Drost

'Informatietechnologie heeft de wereld om ons heen in relatief korte tijd enorm veranderd. Het gebruik van software wordt in vrijwel elk bedrijf(proces) toegepast. De sterk groeiende rol die automatisering speelt, heeft ingrijpende consequenties', zegt IT-notaris Ubo Hofstee, die ook als bestuurder is verbonden aan Stichting IT-notaris. Volgens Hofstee moeten organisaties zich bewust zijn van de cruciale rol die software speelt bij hun bedrijfsvoering. Zonder software kunnen essentiële processen niet meer worden uitgevoerd en kan niet meer worden voldaan aan regelgeving. Voor het onderhoud en de ontwikkeling van software is een softwaregebruiker (licentienemer) afhankelijk van zijn leverancier. Hofstee: 'Het is belangrijk dat continuïteit en rechtszekerheid op het gebied van software veiliggesteld worden om

'Alle notarissen moeten gebruikmaken van hetzelfde model'

problemen te voorkomen en strafmaatregelen te vermijden. De IT-notaris kan daarbij helpen, omdat hij beschikt over actuele kennis van IT- en het intellectueel eigendomsrecht. Daarnaast is hij onderdeel van een relevant netwerk van IT- en juridische specialisten.'

CONTINUÏTEIT

Continuïteit van de informatiesystemen is de basis voor informatiebeveiliging, stelt Hofstee. 'Bij continuïteit speelt de rechtspositie van de softwaregebruiker (licentienemer) een cruciale rol. Het stelt de softwaregebruiker in staat blijvend te voldoen aan de vele wettelijke verplichtingen die rusten op informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevensverzamelingen.' Daarom moeten maatregelen worden getroffen tegen risicofactoren, zoals het stopzetten van het onderhoud op de software door de licentiegever of een faillissement van de licentiegever. Volgens Hofstee is het voor zowel de licentiegever als de licentienemer essentieel te weten wie de eigenaar is van de betreffende software. 'Bij een auteursrechtelijk depot bij de IT-notaris wordt altijd uitgebreid titelonderzoek uitgevoerd. Gecontroleerd

wordt wie de broncode daadwerkelijk heeft geschreven en wat in de onderliggende overeenkomsten over de eigendomsverhoudingen is vastgelegd.'

PANDRECHT

Eigendomsrechten zijn ook van belang als een softwareontwikkelaar of -bedrijf zekerheid moet bieden bij het aanvragen van een lening. Die zekerheid kan volgens Hofstee worden geboden door de software en het daarop rustende auteursrecht in onderpand te geven. 'Het is daarbij logisch dat de investeerder / pandnemer de garantie wil hebben dat de software waarover hij na executie mag beschikken daadwerkelijk van waarde is.' De IT-notaris kan die zekerheid verschaffen, zegt Hofstee. 'Voor de geldigheid van de verpanding van een auteursrecht op software is het weliswaar voldoende dat een gegevensdrager met daarop de betreffende software wordt overhandigd aan de pandhouder. Het softwarebedrijf zal deze gegevens echter niet graag overdragen, omdat het daarmee de controle over zijn broncode verliest. Door de broncode bij de IT-notaris in bewaring te geven, zal de broncode alleen in geval van executie van het pandrecht aan de crediteur ter beschikking worden gesteld. Deze methode biedt zodoende optimale zekerheid voor alle partijen.'

MEER ZEKERHEID

Doordat digitale bezittingen een steeds prominere rol krijgen in de informatiemaatschappij, sluiten de diensten van de IT-notaris aan bij de vraag vanuit de IT-branche om meer zekerheid en optimale bescherming van intellectuele eigendomsrechten (IE) te bieden. Hofstee: 'De IT-branche weet zich door het inschakelen van een IT-notaris gegarandeerd van de meest veilige en (rechts)zekere dienstverlening op het gebied van intellectuele eigendomsregistratie, overdracht en verpanding van IE-rechten en software escrow.' In 2016 verwacht Stichting IT-notaris nog tal van andere diensten verder te ontwikkelen, zoals de risico-inventarisatie voor IT-afnemers, de notariële aantoonbaarheidsservice, het IT-ZZPtestament, de software *due diligence*, het IT-juridisch profiel, IT-juridische structuren en instrumentarium en het titelonderzoek naar IE-rechten. ■

VERENIGINGSNIEUWS

EPN

193 EPN-leden gecertificeerd lid

De Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN) bestaat alweer zestien jaar. In de afgelopen jaren heeft EPN zich gericht op een verdere professionalisering van haar leden. Per 1 januari 2016 zijn alle 193 leden van EPN gecertificeerd lid. Alle leden hebben het EPN-examen of het EPN/Grotius-examen met goed gevolg afgelegd. (Kandidaat-)notarissen kunnen aspirant-lid worden als een erkende opleiding estate planning wordt gevolgd. Om lid te worden moet de EPN/Grotius-opleiding succesvol worden afgerond of het EPN-examen worden gehaald. Voor meer informatie over (lid worden van) EPN: www.epn-notaris.nl.

EPN en VOC organiseren congres

Op 16 juni organiseren EPN en VOC samen een congres met als thema 'De rechtspersoon in de familiepraktijk'. Een gemeenschappelijk congres over rechtspersonen in de estate planning om te kijken waar deze gebieden elkaar raken, aanvullen en versterken. Verschillende onderwerpen, zoals de bescherming van privacy, continuïteit van vermogen, rechtspersoon en het erfrecht, worden besproken. Tijdens het congres zal de aandacht liggen op praktische aspecten voor de dagelijkse notariële praktijk. Binnenkort volgt meer informatie via de websites en nieuwsbrieven.

NRS

Ariën Heesen bestuurslid NRS

Op dinsdag 24 november 2015 vond de algemene ledenvergadering van de NRS plaats in Houten. Ariën van Heesen (notaris bij Van Doorne) trad toe tot het bestuur, als vervanger van zijn kantoorgenoot Annerie Ploumen. Daarnaast verzamelde het bestuur input over de manier waarop de educatie en de professionalisering van de leden verder zou kunnen worden vormgegeven.

STICHTING IT-NOTARIS

Stichting IT-notaris mikt op ontwikkeling

Op 9 maart zal Stichting IT-notaris tijdens een rondetafel sessie kijken welke producten en diensten van de IT-notaris verder kunnen worden ontwikkeld. In 2015 waren dit Software Escrow en IE-bescherming bij de IT-notaris, maar er zijn nog tientallen producten en diensten die in aanmerking komen voor

verdere ontwikkeling: de risico-inventarisatie voor IT-afnemers, de notariële aantoonbaarheidsservice, het IT-ZZP-testament en de software *due diligence*. Stichting IT-notaris volgt de actualiteiten in de IT-branche op de voet. Bent u nieuwsgierig geworden naar de kansen voor de notaris in de IT-markt, kom dan eens langs op een van onze opleidingsdagen of neem contact op met het secretariaat, zie www.it-notaris.nl.

VASN

Wijzigingen overdracht betalings- en fosfaatrechten

De afgelopen maanden is er veel veranderd ten aanzien van de overdracht van betalings- en fosfaatrechten. De VASN heeft modelteksten opgesteld die leden in hun praktijk kunnen gebruiken. De voorbeeldteksten zijn in overleg met onze docenten en met het bestuur tot stand gekomen. Iedere situatie is anders, dus is het goed per situatie te beoordelen of de tekst kan worden gebruikt en of deze door u zelf moet worden aangepast. De teksten kunnen zowel in een koopovereenkomst als in de akte van levering gebruikt worden.

VMN

VMN organiseert pilots

Het werk als mediator vraagt van de notaris dat hij luistert, volgt, laat luisteren en vastgelopen communicatie weer op gang brengt. Het toepassen van deze expertise is een vaardigheid. En die moet je onderhouden. De VMN wil de gelegenheid daartoe op structurele basis gaan bieden en organiseert een tweetal pilots van de eendaagse training 'Mediationvaardigheden plus' die zij samen met The Lime Tree heeft ontwikkeld. Zie voor verdere informatie de website van de VMN, www.vmn-notaris.nl.

CURSUSSEN

EPN

Intervisiebijeenkomsten

19 april

Intervisiebijeenkomsten over het (model) levenstestament bij bestuursleden op kantoor.

NRS

Congressen en ALV

5 april, 13 september en 29 november

Save the date; respectievelijk voorjaarscongres, najaarscongres en ALV.

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdag IT-notaris

18 mei

Ook geïnteresseerde (kandidaat-)notarissen, die nog geen IT-notaris zijn, zijn welkom. Aanmelding via www.it-notaris.nl of info@it-notaris.nl.

VASN

Algemene ledenvergadering

12 april

ALV gecombineerd met interessante lezingen op een leuke locatie. Noteer deze datum alvast in uw agenda!

VMN

Algemene ledenvergadering

24 maart

ALV in Utrecht. Meer informatie verschijnt via www.vmn-notaris.nl.

VOC

Congres rechtspersoon in het familierecht

16 juni

Mogelijkheden van introductie rechtspersoon in het familierecht. Organisatie in samenwerking met EPN.

Een subtiele oplossing

Uwist het vast nog niet, daarom vertel ik het u nog maar eens: door onze bijzondere rechtsstatelijke positie profiteren wij, notarissen, van verschillende privileges die ons door de staat zijn gegeven, zoals onze domeinmonopolies. In samenhang met de beroepsregulering die de orde grotendeels in de hand heeft, kunt u zo uw inkomen verwerven vanuit werkzaamheden die u met uitsluiting van anderen mag verrichten. Dit is de grondslag voor het kabinet voor het wetsvoorstel Doorberekening kosten van toezicht en tuchtrechtspraak. Want hierdoor is het, aldus de memorie van toelichting, voor ons immers een fluitje van een cent het inkomen voor onze medewerkers en onszelf te vergaren.

PROFIJTBEGINSSEL

Willibrord Davids, oud-president van de Hoge Raad, ziet dat net als ons toch een tikkeltje anders. Door de marktwerking in onze beroepsgroep gecombineerd met een behoorlijk vrij vestigingsbeleid zijn er volgens hem zoveel deelnemers op de toegekende domeinen werkzaam dat de term 'monopolie' misplaatst lijkt. Terwijl er daarnaast sprake is van serieuze pogingen van andere beroepen om op onze domeinen in te dringen.

Maar dat is niet de enige kritiek op het geformuleerde profijtbeginsel dat doorberekening zou rechtvaardigen. De kern van het domeinmonopolie ligt in het feit dat er sprake is van een uitbestede overheidstaak. Dit omdat de staat vindt dat bepaalde rechtshandelingen niet zonder deskundige rechtskundige bijstand mogen worden verricht. De notariële tussenkomst zorgt voor rechtszekerheid en, daarmee verbonden, rechtsbescherming van de burger in hun onderlinge relatie en in relatie tot de overheid. Het notariaat draagt zo bij aan een soepel verlopend rechtsverkeer. Dit is een voorwaarde voor economische voorspoed, vermindert de druk op de rechtspraak en levert daarmee de maatschappij als geheel voordeel op. Ook de Raad van State zegt dit in haar advies op het wetsvoorstel. De Raad vindt dat het 'groepsprofijt' geen rechtvaardiging vormt voor het volledig afschaffen van de overheidsbijdrage en dat de beroepsgroep en de staat de kosten gemoeid met toezicht dan ook gezamenlijk moeten dragen.

COLLEGIALE TOETSING

Met deze laatste conclusie komen we bij het tweede motief van de overheid voor doorberekening, namelijk een financiële prikkel om te zorgen voor een efficiënte wijze van kwaliteits- en integriteitsbewaking binnen de beroepsgroep

zelf. Dit vanuit de gedachte: de vervuiler betaalt. Maar daarvoor is helemaal geen regeling meer nodig! De overheid is blijkbaar vergeten dat wij, lang voordat dit verplicht werd, al een goed werkend systeem van collegiale toetsing hebben ingevoerd. Een systeem waar net als van extern toezicht een sterk preventieve werking uitgaat. Inmiddels heeft deze regeling een wettelijk kader en strekt zij andere beroepsgroepen tot voorbeeld. De kosten van deze peer reviews, circa 800.000 euro, dragen wij als beroepsgroep al zelf. Daarenboven hebben wij dus geen extra prikkel nodig en dragen wij meer dan voldoende bij aan het toezicht op onze beroepsgroep.

GARANTIEFONDS

Omdat wij voorzagen – en zo bleek ook uit de nota naar aanleiding van het verslag – dat de minister ondanks onze bezwaren en de voormelde kritiek toch voet bij stuk houdt, hebben wij ingezet op een wetstechnische aanpassing in de vorm van een in te dienen amendement. Dit amendement voorzagen in de instelling van een garantiefonds dat wordt gevuld via een kleine heffing op iedere akte die in het Centraal Digitaal Repertorium wordt geregistreerd. Zo komen de kosten niet via de overheid uit de algehele middelen en dus ten laste van de gehele samenleving, maar jaarlijks bij de circa 1 miljoen burgers die gebruikmaken van de notariële diensten. Ook een niet onaanzienlijk deel van de samenleving. Ik geef onmiddellijk toe: 'best' is dat de kosten bestreden worden uit de algehele middelen, maar als daar in onze volksvertegenwoordiging geen draagvlak voor bestaat, dan is het fonds een prima 'second best'.

TWEE PIJLEN

U las goed dat ik schreef: 'Dit amendement voorzagen'. Inderdaad inmiddels is het alweer verleden tijd. Als beroepsorganisatie hebben we er bijna twee jaar zorgvuldig langs ambtelijke en politieke wegen aan gewerkt. Maar dan is er, op een paar meter voor de finish, toch de niet te voorziene grilligheid van het politieke momentum. En in de waan van de dag, met grote beroering rond een bewindspersoon, is er dan plots geen ruimte meer voor deze subtiele oplossing. Feit is dat ook met deze werkelijkheid geleefd moet worden. Voor dit moment resten er nog twee pijlen op onze boog. Allereerst de toezegging van de minister met ons het nut van de instelling van een garantiefonds te onderzoeken en als tweede onze Eerste Kamer aan wie ik een zorgvuldige, rechtstatelijke reflectie toevertrouw. ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB

Vernieuwde KNB-campagne over levenstestament van start

De vernieuwde 'Wie van de drie...?'-campagne is maandag 18 januari van start gegaan. Vanaf die datum zijn er onder andere radiospotjes te horen op radio 1, radio 2, Sky Radio en de lokale radio-omroepen. De campagne loopt tot 1 juli 2016.

Centraal uitgangspunt van de vernieuwd campagne is: 'Ik denk al een tijdje over een levenstestament na of ik schuif het steeds voor me uit, maar moet het nu echt gaan regelen.' De campagne is opgezet vanuit twee perspectieven. Het perspectief van degene die een levenstestament gaat afsluiten: 'Mijn neef regelt straks mijn geldzaken' en dat van degene die wordt gevraagd zaken te regelen: 'Ik regel straks de geldzaken voor mijn moeder'.

SPOTJES, BANNERS EN ADVERTENTIES

Tijdens de mediacampagne zijn er twee weken lang radiospotjes te horen op radio 1, radio 2, Sky Radio en de lokale radio-omroepen. Daarnaast verschijnen er vier weken lang online banners en berichten op websites en Facebook met als doelgroep mensen tussen 40 en 75 jaar. Ook plaatsen *Plus Magazine* en *Margriet* in januari, februari en maart advertenties over dit onderwerp. In april zullen de radiospots en online banners herhaald worden. Ook zal dit halfjaar actief de media worden benaderd om aandacht te vragen voor het onderwerp. De KNB hoopt dat veel notarissen weer actief aansluiting zoeken bij de campagne door promotionele activiteiten te organiseren in eigen regio.

Centraal uitgangspunt van de vernieuwd campagne is: 'Ik denk al een tijdje over een levenstestament na of ik schuif het steeds voor me uit, maar moet het nu echt gaan regelen.'

Meer informatie: KNB, Annelies van der Laan, a.vanderlaan@knb.nl, 070 3307169

KNB in dagelijks bestuur CNUE

De KNB neemt dit jaar deel in het dagelijks bestuur van de CNUE, de Raad voor Europese notariaten. Lineke Minkjan (KNB) en notaris Geertjan Sarneel zullen input leveren op alle lopende dossiers. Geregeld vergaderen zij in Brussel.

KNB-deelname aan het dagelijks bestuur is tegelijk ingesteld met het aantreden van de nieuwe voorzitter voor het jaar 2016. Paolo Pasqualis, notaris in Italië, neemt deze functie op zich. Hij volgt de Franse notaris Jean Tarrade op. Pasqualis is voorstander van praktische oplossingen en wil zich dit jaar focussen op de Europese Erfrechtverordening die in augustus is ingegaan, het Europese testamentenregister en het trainingsprogramma 'Europe for Notaries - Notaries for Europe' waarvoor verschillende seminars plaatsvinden. In dit kader organiseert de KNB op 8 september een seminar over internationaal erfrecht. Zij doet dit samen met het Duitse notariaat.

Meer informatie: KNB, Lineke Minkjan, l.minkjan@knb.nl, 070 3307214

KNB sluit zich aan bij Europees digitaal platform EUfides

De KNB wordt op korte termijn lid van EUfides, het digitale platform waarop Europese notarissen in één dossier kunnen samenwerken. Het bestuur van de KNB heeft hiermee ingestemd. België, Spanje, Frankrijk, Italië en Luxemburg zijn al lid van EUfides. Duitsland zal naar verwachting ook dit jaar het lidmaatschap afsluiten.

EUfides is een beveiligde notariële cloud, die samenwerking tussen Europese notarissen moet vereenvoudigen voor de behandeling van grensoverschrijdende dossiers. De samenwerking heeft nu nog voornamelijk betrekking op vastgoed en hypotheek. Het doel is in de toekomst ook op andere gebieden met EUfides te werken. Met het recent in werking treden van de Europese Erfrechtverordening zal de

behoefte aan samenwerking over de grenzen in een veilige digitale omgeving verder toenemen. Daarnaast sluit het werken in EUfides aan bij het KNB-beleidsplan Notaris 2.0 en het Plan 2020 van de CNUE. Hierin staat dat de CNUE notarissen wil helpen met digitale middelen om grensoverschrijdend te werken. Dit komt de praktijkuitoefening ten goede en verbetert de afwikkeling van zaken van de cliënt.

Het bestuur heeft ook besloten mee te doen aan een Europees platform voor de Europese verklaring van erfrecht.

Nadere informatie KNB: Lineke Minkjan, l.minkjan@knb.nl, 070 3307214

KNB en Dialogue zetten Notaris 2.0 Academy op

Managementadvies- en opleidingsbureau Dialogue gaat vanaf dit jaar voor de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) de trainingen en cursussen op het gebied van (management)vaardigheden verzorgen. Hiervoor is de Notaris 2.0 Academy opgezet. De organisatie van de vakinhoudelijke cursussen blijft onder de hoede van het Cursusbureau van de KNB. Corinne Elgers, hoofd van dit bureau, licht de plannen toe.

‘De strategische beleidsvisie Notaris 2.0 van de KNB vormt de basis voor het opzetten van de Notaris 2.0 Academy. Vandaar ook de naam. Wij zien opleiding en training van de leden als een belangrijk instrument om de visie en het beleid van Notaris 2.0 te verankeren’, zegt Corinne Elgers. Zij is bij de KNB verantwoordelijk voor het opzetten en organiseren van het cursus- en opleidingsprogramma voor (kandidaat-)notarissen. Dat programma kun je splitsen in twee groepen. De vakinhoudelijke cursussen op het gebied van onroerendgoed-, personen- en familie-, en ondernemingsrecht, en over de notariële wet- en regelgeving. Daarnaast zijn er cursussen op het gebied van (management)vaardigheden. Tot afgelopen jaar verzorgde de KNB deze allemaal. Daar komt nu dus verandering in. Elgers: ‘Dialogue neemt dit jaar de organisatie van de managementcursussen van ons over. Reden hiervoor is dat Dialogue zelf de docenten in huis heeft. Hierdoor kan het de kosten lager houden en de cursussen met minder deelnemers door laten gaan. Ook kan Dialogue de cursussen op vier verschillende plaatsen in het land aanbieden: Utrecht, Eindhoven, Amsterdam en Zwolle. Dit alles bij elkaar maakt het volgen van managementtrainingen aantrekkelijker voor onze leden.’

De samenwerking tussen KNB en Dialogue is allereerst aangegaan voor een jaar.

DRIE PAKKETTEN

De opleidingen die de Notaris 2.0 Academy aanbiedt, zijn onderverdeeld in drie pakketten. Die pakketten zijn geschikt voor (kandidaat-)notarissen in verschillende ontwikkelingsfasen en ervaringsjaren: de beginnende kandidaat-notarissen (tot en met 6 jaar ervaring), kandidaat-notarissen die notaris willen worden en ervaren notarissen. ‘In die drie pakketten zit een rode draad, waardoor vaardigheden worden verdiept en herhaald. Dat is nodig om vaardigheden effectief te ontwikkelen’, licht Elgers toe.

Naast aanmelding voor losse cursussen kunnen leden ook abonnementen afnemen. Elgers: ‘Die zijn in verhouding goedkoper dan de losse cursussen.’

SAMENWERKING

Voor de Notaris 2.0 Academy heeft Dialogue een digitale leeromgeving ontwikkeld, waar cursisten toegang hebben tot cursusmateriaal en artikelen en ander praktisch materiaal met betrekking tot de cursus. Daarnaast verzorgt en voert het bureau de trainingen uit en neemt zij de cursusadministratie ten behoeve van cursisten en locaties over. Elgers: ‘Maar de KNB is verantwoordelijk voor de communicatie en marketing daarvan. Daarnaast gaat het cursusbureau zich meer richten op vakinhoudelijke cursussen en cursussen voor medewerkers.’

De samenwerking tussen KNB en Dialogue is allereerst aangegaan voor een jaar. ‘We zullen ruim voor het einde van 2016 evalueren hoe de samenwerking is bevallen en op basis daarvan besluiten om wel of niet met elkaar door te gaan.’

Pakket voor kandidaat-notarissen tot en met 6 jaar ervaring:

- De notaris als *trusted advisor*
- Bemiddelings- en mediationvaardigheden
- Effectief overtuigen en beïnvloeden
- Online besprekingen, vergaderingen, webinars en videoconferenties
- Ethisch handelen, dilemma's en waarden

Pakket voor kandidaat-notarissen met ambitie notaris te willen worden:

- Financieel management, winst en efficiencyverbetering
- Onderhandelen voor het notariaat
- Ondernemerschap
- Persoonlijke effectiviteit/leiderschap
- Samenwerken in een team
- Kandidaat-notarissen die notaris willen worden

Pakket voor ervaren notarissen:

- De digitale notaris
- Organiseren en het managen van de maatschap
- Van IQ naar EQ, de kracht van emotionele intelligentie
- Bedrijfsvoering
- De notaris als leidinggevende

.....
 Voor het aanmelden van deze trainingen gaat u naar de opleidingspagina op NotarisNet. Hier kunt u doorlinken naar de Notaris 2.0 Academy.
 .....

Enquête voor zij-instromers in het notariaat

De Beroepsopleiding Notariaat inventariseert momenteel de opleidingsbehoefte bij zij-instromers die reeds als kandidaat-notaris werkzaam zijn en bij degenen die zij-instroom overwegen. Hiervoor is een enquête online geplaatst.

Sinds 1 januari 2013 is zij-instroom in het notariaat gemakkelijker geworden. Bij de opbouw van de stage kan rekening worden gehouden met relevante werkervaring, die anders dan als kandidaat-notaris is verkregen.

Hierdoor is het voor bijvoorbeeld rechters, advocaten, klerken en universitair docenten eenvoudiger geworden om hun carrière voort te zetten in het notariaat.

Meedoen met de enquête kan digitaal tot 1 maart via www.esurvey.nu/sbn.

Meer informatie: SBN, Franca Brugman,
f.brugman@cpo.ru.nl, 024 3612255

Kosten persoonstoets LTP verlaagd

De Commissie toegang notariaat heeft met ingang van 1 januari 2016 een nieuw contract gesloten met LTP met een looptijd van één jaar. LTP is de organisatie die met een team van psychologen onder meer de persoonstoetsen afneemt voor kandidaat-notarissen die benoemd willen worden tot notaris of aangewezen willen worden als toegevoegd notaris. De aan de persoonstoets verbonden kosten gaan per 1 januari 2016 omlaag van 1.650 euro naar 1.475 euro. Dit bedrag is exclusief btw.

Meer informatie: KNB, Ineke van Geest,
i.van.geest@knb.nl, 070 3307154

KNB Cursusagenda

14 oktober

On demand webinar KNB-model levenstestament

Op 14 oktober organiseerde de KNB een live webinar over het KNB-model levenstestament. Hebt u dit gemist? U kunt zich nu aanmelden voor de *on demand* versie.

8 maart 2016

ALV en wetenschappelijk congres

Na de algemene ledenvergadering organiseert de KNB in samenwerking met Sdu Opleiding & Events een wetenschappelijk congres over de aanpassingen van Boek 5 BW onder leiding van dagvoorzitter Leon Verstappen.

Van 4 t/m 12 april 2016

Regiobijeenkomsten

De bijeenkomsten gaan over het herzien van regelgeving in verband met de verdere digitalisering en de maatschappelijke positionering van het notariaat.

18 en 26 april 2016

Testamenten maken

Testamenten maken is een kunst. Het nieuwe erfrecht in theorie beheersen is één. De materie praktisch kunnen toepassen is twee. Deze laatste vaardigheid zal de rode draad zijn tijdens deze cursus.

18 april 2016

Studiedag voor ervaren notariële medewerkers

Wilbert Kolkman behandelt de laatste ontwikkelingen op het gebied van het personen- en familierecht, waarbij onder andere de wettelijke vereffening aan de orde komt.

21 april 2016

Komt een dga bij de notaris

Op deze cursusdag zullen verschillende notariële adviesitems diepgaand en in hun onderlinge verband aan de orde komen, waarbij de fiscaliteit een flink deel van de behandeling in beslag neemt.

12 mei 2016

Actualiteiten voor de dga, civiel en fiscaal

De docenten bespreken ontwikkelingen in wetgeving, jurisprudentie en onderzoek die voor de advisering van de dga van belang kunnen zijn. Praktijkcasus kunnen eveneens de revue passeren.

17 mei 2016

Alles over het verschoningsrecht anno 2016

Hoewel het functionele verschoningsrecht al sinds mensenheugenis een cruciale rol vervult in onze rechtsstaat, lijken de daaraan gekoppelde waarborgen steeds meer onder druk te staan. In deze cursus komt aan de orde hoe u met deze problematiek om kunt gaan.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursus-aanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Opleidingen

---

Met het passeren van 10.000 akten per jaar kan er onvoldoende tijd zijn voor *Belehrung*

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

KN is sinds 2013 werkzaam bij notaris-kantoor X en is waarnemer van het vacante protocol van oud-notaris ON. In 2015 vond er een audit (intercollegiale kwaliteitstoetsing) plaats, waaruit blijkt dat er in 2014 meer dan 10.000 akten zijn gepasseerd, terwijl naast KN slechts één andere waarnemingsbevoegde kandidaat werkt. Op het kantoor werkt ook kandidaat K die in 2010 door de tuchtrechter voor onbepaalde tijd is ontzet uit zijn bevoegdheid om waar te nemen.

De klacht van de KNB

De uitkomst van de audit van 2015 was zeer zorgelijk. Uit steekproeven bleek dat er soms driedubbele passeerafspraken werden gemaakt. Het auditteam heeft grote zorgen over de *Belehrung* en over de correcte naleving van de regelgeving omtrent de indiening van Kadasterstukken en het betalingsverkeer. Met meer dan 10.000 akten per jaar blijft er veel te weinig tijd over om op reële en verantwoorde wijze aan *Belehrung*splicht invulling te geven.

Verder handelt KN in strijd met de Beleidsregel integere beroepsuitoefening, die een notaris verbiedt om samen te werken met personen die als gevolg van een tuchtrechtelijke uitspraak het ambt van notaris niet mogen bekleden of niet meer als toegevoegd of waarnemend notaris mogen optreden.

Het verweer

KN heeft inmiddels ruim 22.000 akten verleden zonder ooit een klacht te hebben gekregen over onvoldoende *Belehrung*. Er is geen bepaalde tijd per akte of partij of comparant aan *Belehrung* voorgeschreven door enig toezichthouder. De meeste door hem gepasseerde akten zijn niet complex. Bij de leveringsakte van een huis komt de *Belehrung* neer op wilscontrole en draagt de *Belehrung* in wezen niet veel bij. De KNB is een campagne gestart met als doel om het kantoor van KN te sluiten. Wat betreft de klacht over de samenwerking met K: de beleidsregel is van toepassing op ontzette notarissen en niet op kandidaat-notarissen. De KNB heeft

niet de bevoegdheid om een kandidaat-notaris een beroepsverbod op te leggen, of om een ander KNB-lid met een tuchtklacht te bedreigen als deze met hem samenwerkt. Een dergelijke bevoegdheid zou een wettelijke grondslag moeten hebben. Verder was KN al werkzaam op kantoor X voordat de beleidsregel werd ingevoerd en is de maatregel opgelegd voordat KN bij X kwam werken.

Het oordeel

Belehrung behoort tot de essentie van het notariële ambt. KN heeft erkend dat het passeren van zoveel akten niet wenselijk was. Daarom heeft hij maatregelen genomen in de organisatie en leiding van het kantoor, waardoor het aantal akten naar 7.000 akten is gedaald. Gemiddeld passeert een notaris 1.500 akten per jaar. Het akte-aantal dat KN passeert, is dermate hoog dat niet aan de *Belehrungs*-plicht kan zijn voldaan, ongeacht welke rekenmethode gebruikt wordt om aan te tonen hoe veel (of weinig) tijd er per akte aan *Belehrung* besteed kan worden. Deze klacht is gegrond.

Wat betreft het samenwerken met K: K heeft in 2010 de tuchtrechtelijke maatregel gekregen, is in 2011 in dienst van ON gekomen. De beleidsregel is in 2013 ingevoerd. Het kan niet zo zijn dat door het enkel invoeren van de beleidsregel KN het dienstverband met K had moeten (of kunnen) beëindigen. Verder bepaalt de beleidsregel slechts hoe de KNB gebruik kan maken van de haar toegekende bevoegdheid. De kamer acht het nalaten van KN om de samenwerking met K te verbreken in de gegeven omstandigheden niet tuchtrechtelijk verwijtbaar, ook omdat de KNB tot voor kort geen reden heeft gezien de positie van K nader te bezien. Bij besluit van juli 2015 is K aangezegd dat hij per 1 oktober 2015 wordt geschrapt als lid. De procedure van K tegen dit besluit loopt nog. Deze klacht is ongegrond.

De kamer acht het opleggen van een maatregel geplaast. Nu de KNB de mate van het niet voldoen aan de *Belehrungs*-plicht niet heeft gesubstantieerd en

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

concrete voorbeelden ontbreken, terwijl KN nu meer tijd uittrekt voor *Belehrung*, volstaat het opleggen van de maatregel van berisping.

De notariskamer legt de maatregel berisping op

Kamer voor het notariaat Den Haag, 16 december 2015

ECLI:NL:TNORDHA:2015:42

Opmerking

In de genoemde beleidsregel staat onder andere: 'Volgens het bestuur kan het in dienst nemen van of het op andere wijze samenwerken met een uit het ambt ontzette notaris of een kandidaat-notaris aan wie het recht tot waarneming definitief is ontzegd, schadelijk zijn voor de eer en het aanzien van het ambt. Consumenten zullen veelal niet begrijpen waarom een uit het ambt ontzette notaris toch op een notaris-kantoor werkzaam kan blijven. Dit komt het vertrouwen dat het publiek in de notaris heeft niet ten goede en dergelijke beeldvorming moet dan ook voorkomen worden.'

Executeur in privé mag geen btw rekenen

Uitspraak: *deels gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

In 2009 is de moeder van klager K overleden. Erflaatster had bij testament notaris X tot executeur benoemd. X was destijds notaris op het kantoor van kandidaat-notaris KN en is per 1 april 2008 gedefungeerd. X aanvaardt de executele en geeft onder andere KN volmacht om hem als executeur te vertegenwoordigen. KN verricht vervolgens werkzaamheden inzake de afwikkeling van de nalatenschap. X heeft in een civiele procedure tegen K onder andere vaststelling van de verdeling van de nalatenschap conform zijn voorstel gevorderd, hetgeen de rechtbank toeweest, met dien verstande dat het Hof 's-Hertogenbosch oordeelde dat de advocaatkosten niet voor rekening van de boedel dienen te komen, omdat X is opgetreden als gevolmachtigde van de andere erfgenamen en hij deze kosten niet in zijn hoedanigheid van executeur heeft gemaakt.

De klacht

K voert onder meer aan dat KN de advocaatkosten niet ten laste van de boedel had mogen brengen en dat KN ten onrechte een bedrag inclusief btw aan de bv van X heeft betaald. Het stond X niet vrij om zijn werkzaamheden als executeur via een bv te declareren.

Het oordeel

Wat betreft de vraag of advocaatkosten schulden van de nalatenschap zijn, wijst het hof naar de genoemde beslissing van het Hof 's-Hertogenbosch waaruit blijkt dat advocaatkosten die verband houden met het vaststellen van de verdeling van de nalatenschap níét ten laste van de nalatenschap mogen worden gebracht. X en K procederen verder of de advocaatkosten die verband houden met de goedkeuring van de rekening en verantwoording wél ten laste van de nalatenschap mogen worden gebracht.

KN heeft niet laakbaar gehandeld door in opdracht van de executeur de advocaatkosten die verband houden met vorenbedoeld hoger beroep ten laste van de nalatenschap te voldoen, mede omdat zij op dit punt advies bij de KNB heeft ingewonnen en dat zij aan klager kenbaar heeft gemaakt dat de advocaatkosten nader zullen worden verrekend indien het Hof 's-Hertogenbosch zou oordelen dat deze kosten geen schulden van de nalatenschap zijn.

X is in privé executeur in de nalatenschap geworden en nu niet is gebleken dat hij als privépersoon een onderneming drijft, heeft hij zijn werkzaamheden als executeur niet met inbegrip van btw kunnen declareren. Het was aan KN om X hierop te wijzen. In hoger beroep bleek dat KN X de *Notamail* van 26 juni 2014 heeft toegezonden over de uitspraak van het Hof Den Haag van 25 maart 2014. KN had actie moeten ondernemen om de ontbrekende rekening gebrachte en betaalde btw terug te krijgen. Dat X zijn standpunt dat hij btw in rekening mocht brengen, handhaafde, doet hieraan niet af. KN had hier een eigen verantwoordelijkheid.

Het hof legt de maatregel waarschuwing op
Hof Amsterdam 8 december 2015,
ECLI:NL:GHAMS:2015:5173

Opmerking

De btw-kwestie speelt in de praktijk regelmatig, maar is duidelijk sinds genoemde uitspraak van het Hof Den Haag.

Collegiale dienst: altijd kritisch blijven

Uitspraak: *gegrond zonder oplegging van een maatregel*

Casus

Het Bureau Financieel Toezicht (BFT) stelt in mei 2014 een onderzoek in op het kantoor van oud-notaris X naar akten die zijn gepasseerd ten behoeve van X en aan hem gelieerde vennootschappen. Het betreft diverse statutenwijzigingen, oprichtingen en een schenking van aandelen aan een door hem opgerichte stichting gevestigd te Suriname, waarbij onder meer de bv waarin de notarispraktijk wordt uitgeoefend, wordt omgezet in een nv met vestigingsplaats Paramaribo en wijziging van het maatschappelijk kapitaal in Surinaamse dollars, en waarin X wordt benoemd tot 'internationaal notaris'. X BV is in augustus 2013 failliet verklaard. Aan X is per oktober 2013 ontslag verleend uit het ambt van notaris en in april 2014 is X uit zijn ambt onttzet. (Besproken in *Notarieel Magazine*, maart 2014 onder de titel 'Web van vennootschappen helpt onbemiddelde notaris niet.')

X heeft voormelde akten in concept opgesteld. Kandidaat-notaris KN heeft de voorbereidende werkzaamheden verricht en de concept-akten passeerklar gemaakt. Vier van de vijf akten zijn vervolgens gepasseerd door notaris N, één door KN.

De klacht

Het BFT verwijt N dat hij niet heeft voldaan aan de onderzoeksplicht en de weigeringsplichten en dat het kantoor van N niet voldoet aan de eisen van een goede praktijkuitoefening. Het BFT verwijt KN dat hij niet heeft voldaan aan de onderzoeksplicht en de zorgplicht ten aanzien van derden.

Het verweer

De werkzaamheden hadden een bijzonder collegiaal karakter en zijn gratis verricht. N, KN en X hadden een jarenlange vertrouwensrelatie met elkaar. X was een bij uitstek deskundig geachte partij, omdat hij veel kennis van het (internationale) ondernemingsrecht had. X heeft meerdere malen bevestigd dat alle formaliteiten in orde zouden komen en dat hij N en KN van de informatie/stukken zou voorzien. Bovendien heeft X bevestigd dat hij overleg had gepleegd met de KNB en een (fiscaal) adviseur.

N en KN waren destijds niet op de hoogte van de tuchtrechtelijke en financiële problemen van X. Zij hebben dit nadien in de media moeten vernemen. Op notarissen rust in beginsel een ministerieplicht.

Het oordeel

N en KN hadden nader moeten onderzoeken in welke onderneming de notarispraktijk van X voortaan zou worden uitgeoefend. Als het de bedoeling van X was om de notarispraktijk vanuit deze Surinaamse nv uit te oefenen, dan zou dat leiden tot strijd met het recht (artikel 12 lid 1 en 13 Wet op het notarisambt (Wna)) en had N dienst moeten weigeren. Voorts beschikten N en KN bij het passeren niet over de benodigde stukken, zoals aandeelhoudersregisters, uittreksels uit het handelsregister, een originele volmacht en een toestemmingsverklaring ex artikel 1:88 Burgerlijk Wetboek. N en KN hebben zich veel te weinig verdiept in de redenen voor de beoogde statutenwijzigingen, de samenhang tussen de verschillende opeenvolgende akten en de gevolgen van de akten voor derden, en hebben daarmee niet voldaan aan hun onderzoeksplicht en zorgplicht. N en KN mochten in beginsel afgaan op de mededelingen van X, maar gezien het ontbreken van stukken en onderbouwingen en de bijzondere constructie, hadden zij zich moeten afvragen of deze mededelingen juist of onjuist zouden zijn, dan wel of deze een ander doel beogen dan uit die mededelingen zelf blijkt.

De notariskamer legt de maatregel berisping aan N op en een waarschuwing aan KN

Kamer voor het notariaat Den Bosch,
16 november 2015

Opmerking

De notaris en kandidaat-notaris hebben zich veel te veel verlaten op de uitlatingen van X, die als een kat in het nauw rare sprongen maakte. Essentieel is dat de notaris zich vergewist van het werkelijk beoogde doel en of de voorgestelde route dan de beste is om dat doel te bereiken.

PERSONALIA

Daniel Westerhuis

Elle van Gompel

Guy van Thoor

Lizette de Poel-Mulder

Rogier Lukas

Recent benoemd tot notaris

Dalfsen (protocol mr. H.H. Bulthuis) m.i.v. 15 november 2015 **mr. R.M. Lukas**, kandidaat-notaris (2008);

Hoogezand-Sappemeer (protocol mevrouw mr. H. Broekema-Baas) mevrouw **mr. E. de Poel-Mulder**, kandidaat-notaris (1998);

Gouda (protocol mr. A.L.J. Westerhuis) m.i.v. 7 januari 2016 **mr. D.P. Westerhuis**, kandidaat-notaris (2005);

's-Gravenhage (protocol mr. W.W. van 't Hoff) **mr. G.J.B. Schrickx**, kandidaat-notaris (1996);

Gulpen-Wittem (protocol mr. G.G.M. America) m.i.v. 1 februari 2016 mevrouw **mr. K.P. Fischer**, kandidaat-notaris (2005);

Kerkrade (protocol mr. J.H.S.M. van Thoor) m.i.v. 1 februari 2016 **mr. G.J.F.M. van Thoor**, kandidaat-notaris (2008).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Rotterdam (protocol mr. W.M. van Eijck) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. P.J.T. van Gompel**;

Eindhoven (protocol mr. R.H.J. van de Wouw) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. J.I. Driessen-Kleijn**;

's-Gravenhage (protocol mr. P.M. Eversdijk) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. H.C. Kuipers-Janmaat**;

's-Gravenhage (protocol mr. J.W. Stouthart) m.i.v. datum beëdiging **mr. G.P.L. Bevers**.

Intrekking van rechtswege goedkeuring aanwijzing toegevoegd notaris

Bij ministerieel besluit d.d. 14 december 2015 is de van rechtswege gegeven goedkeuring met betrekking tot de aanwijzing als toegevoegd notaris ingetrokken van:

Breda (protocol mr. F.J. von Seydlitz Kurzbach) **mr. T.F.A. van Hassel**.

Eervol ontslag op verzoek

mr. H.H. Bulthuis, notaris te Dalfsen, m.i.v. 15 november 2015;

mr. E.J. van Leusden, notaris te Zwijndrecht, m.i.v. 15 november 2015;

mr. R.N.G.M. Claassen, notaris te Breda, m.i.v. 1 januari 2016;

mr. B. Krijgsheld, notaris te Assen, m.i.v. 1 januari 2016;

mr. J.I.J. Margry, notaris te Breda, m.i.v. 1 januari 2016;

Prof. **mr. D.F.M.M. Zaman**, notaris te Rotterdam, m.i.v. 1 januari 2016;

mr. A.L.J. Westerhuis, notaris te Gouda, m.i.v. 7 januari 2016;

mr. G.G.M. America, notaris te Gulpen-Wittem, m.i.v. 1 februari 2016;

mr. J.H.S.M. van Thoor, notaris te Kerkrade, m.i.v. 1 februari 2016;

mr. P.C. Planting, notaris te Emmen, m.i.v. 1 februari 2016.

Toewijzing protocol

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van:

• mr. H.W.J.M. Poldermans, tot 1 augustus 2014 notaris te Amsterdam, m.i.v. 1 januari 2016, toe te wijzen aan mevrouw **mr. N. van Dijk**, per 1 januari 2016 notaris te Amsterdam;

• mr. A.W.O. Jansen, tot 1 juli 2015 notaris te Arnhem, m.i.v. 15 december 2015, toe te wijzen aan **mr. J.J.H. Wijnmaalen**, notaris te Arnhem;

• mevrouw mr. A.M. List-Plaisier, tot 1 juli 2015 notaris te Hendrik-Ido-Ambacht, m.i.v. 15 december 2015, toe te wijzen aan **mr. R.B. van der Horst**, notaris te Hendrik-Ido-Ambacht;

• mr. T. Miedema, tot 1 juli 2015 notaris te Ede, m.i.v. 31 december 2015, toe te wijzen aan mevrouw **mr. E. van den Brink-Baggerman**, notaris te Ede;

• mr. J.A. Posthuma, tot 1 juli 2015 notaris te Ede, m.i.v. 31 december 2015, toe te wijzen aan **mr. T.J. Schutte**, notaris te Ede;

• mr. M.P. Bongard, tot 1 juli 2015 notaris te Amsterdam, m.i.v. 1 januari 2016, toe te wijzen aan **mr. K.F. Tan**, notaris te Amsterdam;

• mr. drs. G. Vermeulen, tot 1 juli 2015 notaris te Epe, m.i.v. 1 januari 2016, toe te wijzen aan **mr. F.R.J. Wassink**, notaris te Epe;

• mevrouw mr. M.I. Postma, tot 1 juli 2015 notaris te Werkendam, m.i.v. 1 januari 2016, toe te wijzen aan **mr. S.J.G. de Kort**, notaris te Werkendam;

• mr. G.P.J. Holtzer, tot 24 augustus 2015 notaris te Utrecht, m.i.v. 10 januari 2016, toe te wijzen aan **mr. R.J. Holtman**, notaris te Utrecht;

• mr. M. Huberts, tot 1 augustus 2015 notaris te Coevorden, m.i.v. 1 februari 2016, toe te wijzen aan **mr. L. Reinsma**, notaris te Coevorden;

• mr. C.W. van Houdt, tot 1 augustus 2015 notaris te Barendrecht, m.i.v. 1 februari 2016, toe te wijzen aan **mr. H.Chr. Schuurman**, notaris te Barendrecht;

• mr. M.D.P. Anker, tot 1 augustus 2015 notaris te Amsterdam, m.i.v. 1 februari 2016, toe te wijzen aan **mr. W.H. Bossenbroek**, notaris te Amsterdam.

Wijziging plaats van vestiging

Bij besluit van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie zal de notariële plaats van vestiging van **mr. M.W. van der Zanden**, thans notaris in de gemeente Eindhoven, m.i.v. 1 januari 2016, gewijzigd worden in de gemeente Amsterdam met behoud van zijn huidige protocol.

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat verschijnt maandelijks, met uitzondering van januari en augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) Spui 184 Postbus 16020 2500 BA 's-Gravenhage telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Joris Drost (redacteur), Clemens van Gessel (correctie) Telefoon 070 3307170, e-mail nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee: Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Jolanda aan de Stegge, Bertine Vos-Vegter, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Mariska Dalmijn-Verkooijen, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Nora van Oostrom-Streep, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel

Foto's: Truus van Gog Omslag: Truus van Gog

Vormgeving: Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers, Peter Frissen Prinses Beatrixlaan 116 2595 AL 's-Gravenhage Postbus 20025 2500 EA 's-Gravenhage telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. Btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden.

Abonnementenadministratie: Sdu Klantenservice Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie: Sdu Mediasales, Marieke van Wezel telefoon: 070 3780705 e-mail: m.v.wezel@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprerecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

Een eigen kantoor starten?

De meeste starters starten bewust hun eigen notariskantoor vanuit passie. Je wilt vol gas vooruit. Maar voor iedere startende ondernemer zijn er ook valkuilen. Hoe herken je deze? En nog belangrijker: hoe voorkom je dat je daar in valt?

Bijvoorbeeld door een reële liquiditeitsbegroting waarin niet alleen de aanschaf van inventaris en briefpapier voorkomen, maar ook de kosten voor softwarelicenties, huur, verzekeringen en kredietfaciliteiten. Kortom; een goed doortimmerd ondernemingsplan.

Met onze kennis van het notariaat helpen we al ruim 35 jaar starters op weg.

Vraag het starterspakket van Niehoff Werning & Kooij aan, zodat je snel 'up and running' bent.

Alvast succes!

www.nwk.nl

Wij zoeken:

Kandidaat-Notarissen, andere Juristen & Paralegals

die op korte termijn inzetbaar zijn in onze familie-, erfrecht- en estate planningssectie. Gaat jouw voorkeur echter uit naar het vastgoed of het ondernemingsrecht, dan ben je ook van harte welkom.

Jouw profiel

Jij hebt de eigenschappen van een kolibrie: je hebt een helikopterview, bent snel en efficiënt en bent specialist op jouw gebied (of je wilt je specialiseren). Je bent in staat de juridische inhoud met commerciële slagkracht te combineren. Als juridisch adviseur van onze relaties zorg jij dat zij bij ons het beste af zijn.

Wat bieden wij jou?

Naast goede arbeidsvoorwaarden bieden wij jou een inspirerende werkomgeving waarin je voortdurend wordt uitgedaagd je verder te ontwikkelen. Als je bij ons werkt, begeleiden en faciliteren wij jou bij jouw verdere intellectuele en commerciële ontwikkeling. In toppers investeren wij graag.

Interesse?

Email je sollicitatiebrief, voorzien van een recent curriculum vitae, naar Kooijman Autar, t.a.v. mr. Aniel Autar (email: **HKoelmanvanDoornik@kooijmanautar.nl**). Mocht je nog vragen hebben, aarzel dan niet en neem contact op met Helma Koelman van Doornik, via telefoonnummer **(010) 285 88 28** of surf naar **www.kooijmanautar.nl**.

Over ons

Kooijman Autar is een gerenommeerd notariskantoor in Rotterdam met 4 notarissen, 5 kandidaat-notarissen en 25 overige medewerkers. Wij hebben ons toegelegd op de inhoudelijke adviespraktijk voor een cliëntgroep die met name bestaat uit (bovenkant) MKB, (onderkant) grootbedrijf en vermogende particulieren. Onze cliënten verwachten dat wij pro actief meedenken, adviseren, besparingsmogelijkheden zien en oplossingen aandragen.

Over de kolibrie in ons logo valt veel te vertellen. Zo heeft iedere soort kolibrie een speciaal aangepaste snavel voor de vorm van de bloemen waaruit hij de nectar drinkt. Hij is dus specialist binnen zijn gebied. Door zijn snelheid kan hij per seconde 385 keer zijn eigen lichaamslengte afleggen (een straaljager kan maar 150 keer zijn eigen lengte afleggen in een seconde). Met zijn 80 vleugelslagen per seconde is de kolibrie de enige vogel die achteruit kan vliegen. Ook kan hij recht omhoog en omlaag vliegen. Daarmee is de kolibrie de helikopter onder de vogels.

**KOOIJMAN
AUTAR**

NOTARISSEN | ADVISEURS | MEDIATORS | JURISTEN

Straatweg 7 | 3051 BA Rotterdam
T (010) 285 88 88 E info@kooijmanautar.nl
www.kooijmanautar.nl

Een assessment maakt onderdeel uit van de sollicitatieprocedure.
Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld!